Mgr. Oldřich Krulík, Ph.D., Mgr. Michal Mazel, Mgr. Jaroslava Nováková

Lichtenštejnsko

Anotace

Encyklopedie se o nich obvykle zmiňují pouze v několika málo stručných větách. O jejich bezpečnostních systémech je informací ještě méně. Řeč je o nejmenších evropských zemích a územích, stojících zpravidla mimo Evropskou unii, někdy i mimo Schengenský prostor. Přitom i tyto malé subjekty musí svým obyvatelům zajistit určité základní pensum bezpečnostních služeb. Jak se s tímto úkolem vyrovnají a jaké netradiční metody zde najdou své uplatnění? Funguje zde policie či armáda? Jaká je zde míra zjištěné kriminality? Jaká jsou zde čísla linek tísňového volání? V tomto příspěvku bude řeč o situaci v Lichtenštejnsku.

Klíčová slova

Lichtenštejnsko, malý stát, bezpečnostní systém, zvláštnosti, patronát, protektorát

Summary

Encyclopedia is about them talking mostly only in a few brief sentences. About their security systems there are even less information. We are talking about the smallest European countries and territories, usually standing outside the European Union, sometimes even outside the Schengen area. However, even these small units must ensure its citizens certain basic pensum of security services. How to cope with this task and what nontraditional methods we will find regarding this activity? How police or army looks like there? What is the rate of recorded crime? What are the numbers of phone emergency lines? In this paper we will talk about the situation in Liechtenstein.

Keywords

Liechtenstein, small country, security system, specialties, patronage, protectorate

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Základní údaje o zemi[1]

Knížectví Lichtenštejnsko (*Fürstentum Liechtenstein*[2]) leží na svazích Alp (pohoří Rätikon) a v údolí Rýna. Je obklopeno Švýcarskem (hranice v délce 41,2 km) a Rakouskem (hranice v délce 36,7 km).[3]

Rozloha země je nejčastěji uváděna 160,475 km2 (šestá nejméně rozlehlá země světa, méně než 0,5 % rozlohy České republiky).[4] Nejdelší vzdálenost v rámci země z jihu na sever činí 24,8 a ze západu na východ 12,5 km.

Lichtenštejnsko je zároveň jednou z nejméně lidnatých zemí Evropy respektive světa[5]. Na počátku roku 2010 zde žilo méně než 36 000 obyvatel (tedy zhruba tolik, kolik je obyvatel města Tábor). Zhruba třetinu populace tvoří neobčané, pocházející zejména z Rakouska, Švýcarska a Německa. Nejlidnatější obcí je Schaan, tvořící v podstatě jednu miniaglomeraci s hlavním městem Vaduz. Podrobnosti o rozložení populace mezi dva okresy a 11 obcí země přináší následující tabulka:

	populace k 31. XII. 2009	rozloha (km^2)
celá země	35 894	160,5
okres Oberland (Horní země, horní tok Rýna)	23 242	125,5
obec Vaduz	5 204	17,3
obec Triesen	4 806	26,5
obec Balzers	4 511	19,7
obec Triesenberg	2 511	29,7
obec Schaan	5 788	26,9
obec Planken	422	5,3
okres Unterland (Dolní země, dolní tok Rýna)	12 652	35,0
obec Eschen	4 201	10,4
obec Mauren	3 884	7,5
obec Gamprin	1 583	6,2
obec Ruggell	1 966	7,4
obec Schellenberg	1 018	3,6

[1] Amt für Statistik Liechtenstein. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein.
http://www.llv.li/amtsstellen/llv-as-home.htm
Population 2009. Amt für Statistik Liechtenstein. pdf-llv-as-population_fliz2011.pdf
[2] Mezinárodní zkratka FL, internetová doména 1. řádu .fl, telefonní předvolba 00 432.
[3] Lichtenštejnsko. Wikipedia. http://cs.wikipedia.org/wiki/lichten%c5%a1tejnsko
[4] Menší jsou – v pořadí od nejmenšího – tyto útvary: Vatikán, Monako, Nauru, Tuvalu, San Marino.
[5] Je to devátá nejméně lidnatá země světa. Méně lidnaté jsou tyto útvary: Vatikán, Niue (polonezávislá součást Nového Zélandu), Tuvalu, Nauru, Cookovy ostrovy (polonezávislá součást Nového Zélandu), Palau, San Marino.

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Vývoj populace od roku 1901 do současnosti zpřehledňuje následující tabulka a graf. Přitom je výslovně rozlišováno mezi občany a cizinci.[6]

rok	populace celkem	občané Lichtenštejnska	občané dalších zemí v absolutních číslech	občané dalších zemí v %
1901	7 531	6 419	1 112	14,8
1911	8 693	7 343	1 350	15,5
1921	8 841	7 845	996	11,3
1930	9 948	8 257	1 691	17,0
1941	11 094	9 309	1 785	16,1
1950	13 757	11 006	2 751	20,0
1960	16 628	12 494	4 134	24,9
1970	21 350	14 304	7 046	33,0
1980	25 215	15 913	9 302	36,9
1990	29 032	18 123	10 909	37,6
2000	32 863	21 543	11 320	34,4
2008	35 589	23 819	11 770	33,1
2009	35 894	24 008	11 886	33,1

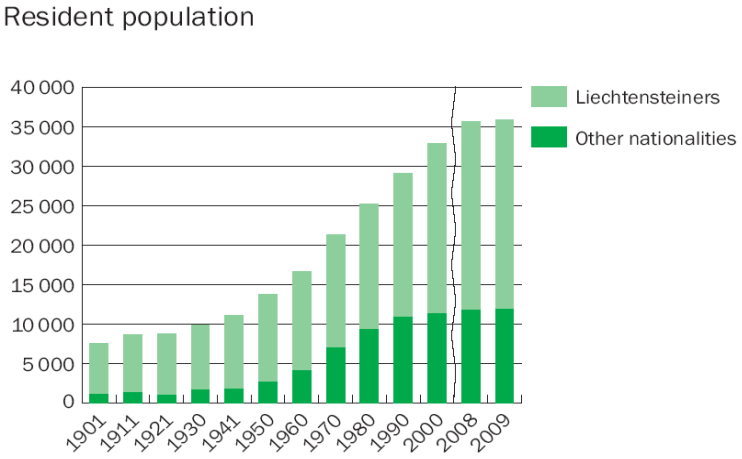

Co se týče počtu cizinců (neobčanů) v rámci země, jejich vývoj postihuje následující tabulka (celkem se jedná o občany okolo 90 zemí!):

rok	občané jiných zemí celkem	z toho Švýcarsko	z toho Rakousko	z toho Itálie	z toho Německo	z toho ostatní země
1970	7 046	2 518	1 822	938	1 152	616
1980	9 302	4 055	1 945	894	1 029	1 379
1990	10 909	4 459	2 069	1 071	1 026	2 284
2000	11 320	3 805	2 006	1 028	1 131	3 350
2008	11 770	3 564	2 039	1 157	1 241	3 769
2009	11 886	3 595	2 047	1 145	1 281	3 818

Věkové kohorty populace se v minulosti vyvíjely následujícím způsobem:[7]

rok	populace celkem	věk do 14 let	15 – 64 let	více než 65 let
1970	21 350	5 961	13 708	1 681
1980	25 215	5 788	17 160	2 267
1990	29 032	5 522	20 619	2 891
2000	32 863	6 088	23 335	3 440
2008	35 589	5 846	25 141	4 602
2009	35 894	5 881	25 160	4 853

[6] Population 2009. Amt für Statistik Liechtenstein, s. 2 pdf-llv-as-population_fliz2011.pdf
[7] Population 2009. Amt für Statistik Liechtenstein. s. 13 pdf-llv-as-population_fliz2011.pdf

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Okolo 88 % populace se při posledním zjišťování tohoto ukazatele v roce 2000 hlásilo k některé z křesťanských církví[8] (před deseti lety to bylo okolo 95 %). Počet muslimů se v tomto období v této zemi zdvojnásobil (a roku 2000 činil okolo nezanedbatelných 1 600 osob).

věrovyznání	rok 2000 (% populace)	rok 1990 (% populace)
katolíci	78,4	84,9
reformovaná církev	7,9	9,4
ortodoxní církev	1,1	0,7
další křesťanské církve	0,4	0,1
muslimové	4,8	2,4
judaismus	0,1	0,0
další věrovyznání	0,3	0,1
neuvedeno a bez vyznání	7,0	2,4

Úředním jazykem země je němčina (v mluveném styku se užívá alemanský dialekt).

Milníky v historii země[9]

Lichtenštejnsko v dnešních hranicích vzniklo sloučením panství Schellenberg (Lichtenštejny koupeno 1699, dnes „Horní země“, Oberland) a hrabství Vaduz (1712, dnes „Dolní země“, Unterland), a je od 23. ledna 1719 německým císařem uznané knížectví.

Dynastie Liechtenštejnů, podle které se země jmenuje, vzešla z hradu Liechtenstein v Dolních Rakousích, kde je doložena již roku 1140. Jako blízcí spolupracovníci dynastie Habsburgů postupně získali léna na Moravě, ve Štýrsku i jinde, ale hledali majetek, který by nebyl podřízen nikomu jinému než císaři Říše římské. Jen tak mohli Lichtenštejnové zasednout v Říšské radě (Reichstag). Je přitom příznačné, že trvalo asi 120 let, než se některý vládnoucí kníže na území Lichtenštejnska vůbec osobně objevil (rok 1842).

Po zániku (zrušení) Svaté říše římské Napoleonem roku 1806 se Lichtenštejnsko stalo (nuceně) členem Rýnské konfederace (tedy soustátí závislého na Francii, 1806 až 1813). Po krátké době ve “vakuu” se pak zemička stala členem Německého spolku (1815 až 1866), pod kuratelou Ralouského císaře. O dalším vývoji spíše telegraficky:

- Rok 1818: kníže Johann I schválil první omezenou ústavu země.
- 1852 až 1919: celní unie s Rakouským císařstvím (Rakousko-Uherskem, Rakouskem).
- 1920: měnová unie se Švýcarskem (s tím, že od roku 1980 je Lichtenštejnsku povoleno razit mince pro sběratelské potřeby).
- 1923/1924: celní unie se Švýcarskem.
- 1929: následník trůnu Franz Joseph pojal za manželku vídeňskou Židovku Elsu von Gutmann, čímž zkomplikoval pozici země v sousedství nacistického Německa a jím okupovaného Rakouska. Během II. světové války však nebyla země Německem okupována, přestože část populace po takovém vývoji volala.

[8] Počínaje rokem 1997 tvoří země vlastní arciedecesi katolické církve, s arcibiskupem v čele (Erzbistum Vaduz).
Archdiocese of Vaduz. Catholic Hierarchy. http://www.catholic-hierarchy.org/diocese/dvadu.html
Erzbistum Vaduz. http://www.erzbistum-vaduz.li/

[9] RATON, P. Liechtenstein: History and Institutions of the Principality, Liechtenstein-Verlag, Vaduz, 1970, s. 23-24.
MOORE, R., F. Principality Of Liechtenstein: A Brief History, Simmons-Boardman Publishing Corporation, New York 1960, s. 29.
Lichtenštejnsko. Wikipedia. http://cs.wikipedia.org/wiki/lichten%c5%a1tejnsko

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Hospodářství země

Země byla dlouho spíše na okraji evropské ekonomiky. Převažovalo zde zemědělství a řemesla. První most přes Rýn byl otevřen až roku 1868, železnice zprovozněna roku 1872.

Dnes se jedná o zemi, podle různých metodik, s vnejvyšším hrubým domácím produktem na hlavu vůbec (120 000 dolarů ročně).

Švýcarský frank je oficiální měnou v Lichtenštejnsku. Švýcarsko je oprávněno zastupovat Lichtenštejnsko v příslušných jednáních a uzavřít mezinárodní smlouvy s účinkem v Lichtenštejnsku.

Prosperita a ekonomická soběstačnost země se datuje až od 70. let XX. století. Nízká sazba daně z příjmů právnických osob do země nalákala mnoho společností. Navzdory (nebo možná kvůli) omezeným přírodním zdrojům (nutnost dovozu okolo 97 % energetických vstupů do hospodářského procesu) je Lichtenštejnsko jednou z mála zemí na světě s více registrovanými společnostmi (právnickými osobami) než občany.

Hospodářství země zaměstnává hospodářství okolo 30 000 osob, z toho 20 000 cizinců, kteří za prací do Lichtenštejnska dojíždějí především z Rakouska a Švýcarska. Z celkového počtu zaměstnaných pracuje v průmyslu a výrobě zboží 44 %, ve službách 39 %, ve finan-čnictví 14 % a v zemědělství 1 % zaměstnaných.

V průmyslu a výrobě pracuje okolo 600 firem, z nichž většina jsou závody s méně než 50 zaměstnanci, a výroba je silně diverzifikována. Nejdůležitější oblasti jsou strojírenská výroba – přesné stroje, stroje, nástroje, vybavení (Hilti), automobilové komponenty (ThyssenKrupp Presta), zubařské vybavení a potřeby. Hospodářství je orientováno na export, který směřuje do členských států Evropské unie (44 %), Švýcarska (12 %), Spojených států amerických a Kanady (18 %), Asie (24 %) a ostatních zemí (2 %).

Saldo bilance zahraničního obchodu Liechtenštejnska je silně aktivní. Státní a zřejmě i všech 11 obecních rozpočtů hospodaří s přebytkem. Jako jedna z mála zemí v Evropě Lichtenštejnsko deklaruje nulový státní dluh.[10] Nezaměstnanost, podle různých definic, mezi obyvateli činí 2 až 3 %.[11]

Finanční sektor zaměstnává okolo 18 % praceschopné populace a generuje přinejmenším čtvrtinu hrubého domácího produktu, a to o objemu přinejmenším 130 miliard franků. V Lichtenštejnsku působí více než 160 investičních společností. Daň z příjmu je v zemi rekordně nízká, okolo 1,2 %. Nejvyšší daň pro firmy nepřevyšuje 20 %. I to do země láká firmy, které jsou zde umístěny jenom "papírově" (firem je nejméně 73 000, tedy více než obyvatel státu – a jejich daně, nakolik nízké, generují dalších 30 % daňových výnosů státu.

[10] Liechtenstein. Legislation on Line. http://www.legislationline.org/countries/country/18

[11] Liechtenstein in Figures 2011. Amt für Statistik Liechtenstein. pdf-llv-as-liechtenstein_in_figures_2011.pdf
Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li
Amt für Statistik Liechtenstein. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein.
http://www.llv.li/amtsstellen/llv-avw-statistik.htm
Amt für Statistik Liechtenstein. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein. http://www.as.llv.li/

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Bezpečnostní situace, kriminalita

I tak malá země vytváří dokument, označovaný jako „Zpráva o bezpečnostní situaci“ („Sicherheit in Liechtenstein“).[12]

Ve znění z roku 2004, které navazuje na obdobný materiál, vydaný relativně dávno, a to roku 1980, je popsána role jednotlivých institucí v rámci státu (hasiči, policie, záchranné služby, civilní ochrana atd.).

Základní konstatování zní, že Lichtenštejnsko není bezpečným ostrovem v Evropě, ale i zde existují významné vývy, na které se je třeba připravovat.

Přírodní vlivy: povodně (Rýn, spojovací kanál, děšťová voda), zemětřesení, sesuvy půdy a kamení, laviny, extrémní počasí v zimě.

Technické scénáře: nehody při přepravě nebezpečných látek po silnici a železnici, úniky nebezpečných látek, které způsobí nehody v průmyslové výrobě; požáry, výbuchy – apelováno je na pojištění a rozložení rizik.

Úmyslná lidská činnost: kriminalita, vandalismus, poškozování kritické a veřejné infrastruktury.

Další zbytkové (neznáme, neočekávané) eventuality.

Praní peněz

Přes řadu legislativních a organizačních opatření (včetně přístupu k nadnárodním úmluvám pro tuto oblast) je země chápána jako svého druhu daňový ráj nebo destinace vhodná k praní peněz.[13]

Lichtenštejnsko, společně s Andorrou a Monakem, je chápáno jako jako jeden z nespolupracujících daňových rájů, identifikovaných Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj v roce 2007. Teprve dne 27. května 2009 Organizace odstranila Lichtenštejnsko z černé listiny nespolupracujících zemí.

Lichtenštejnsko zavedlo cílené sankce přijaté Radou bezpečnosti proti strukturám jako Al-Káida, Talibán a dalším subjektům (rezoluce Rady bezpečnosti 1267 (1999)). Lichtenštejnsko vyvíjí veškeré úsilí ve vztahu k zavedením sankcí a udržuje úzké kontakty se sankčním výborem a příslušnými odbornými orgány.[14]

[12] Sicherheitsbericht; Sicherheit in Liechtenstein. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li/amtsstellen/llv-abs-sicherheit_in_liechtenstein/llv-abs-sicherheit_in_liechtenstein-sicherheitsbericht.htm
Sicherheit in Liechtenstein. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li/amtsstellen/llv-abs-sicherheit_in_liechtenstein.htm

[13] Prävention. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li/amtsstellen/llv-abs-praevention1.htm

[14] General information on Liechtenstein. Fürstentum Liechtenstein. http://www.liechtenstein.li/en
Internatinal Monetary Fund Report on Liechtenstein. Internatinal Monetary Fund, 2003. http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2003/cr03289.pdf
Liechtenstein Adress to the Fifty-Sixth Session of the United Nations General Assembly. United Nations, 13. XI. 2001. http://www.un.org/webcast/ga/56/statements/011113liechtensteinE.htm

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Zjištěná trestná činnost v Lichtenštejnsku

Lichtenštejnsko patří po všech stránkách mezi nejbezpečnější země na světě.[15] Například roku 2009 zde bylo hlášeno pouze 185 krádeží, 2 loupeže, 218 vloupání, 90 případů ublížení na zdraví (žádná vražda), 221 případů poškozování cizí věci nebo 5 případů napadení veřejného činitele.[16]

Za důvod takového stavu bývá (vedle obecně vysoké životní úrovně) označována „silná sociální kontrola“, kdy v malých obcích není možné doufat v příliš velkou míru anonymity, obvyklou v rozsáhlejších evropských aglomeracích.

Násilné trestné činnosti a distribuce drog se zde přitom dopouštějí bezmála bez výjimky jen cizinci (z postjugoslávského prostoru, zemí Afriky či Asie).[17] Právní řád Lichtenštejnska očítá s možnou sankcí policejního vyhoštění cizince, jehož chování dokazuje, že „není ochoten se přizpůsobit právním a společenským normám země“.[18] Mezi lety 2005 až 2010 byl tento institut využit jen třikrát (u osob původem z Iráku, Srbska a Nigérie).[19]

[15] Kriminalität Hintergrund: Über 400 Liechtenstein-Fälle offen. Focus, 2. II. 2010. http://www.focus.de/panorama/welt/kriminalitaet-hintergrund-ueber-400-liechtenstein-faelle-offen_aid_476613.html

[16] Kriminalstatistik 2009: Ressortberich Inneres, 2009, Landesverwaltung Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li/pdf-llv-rk_rb2009_inneres-2.pdf

[17] Kriminalität Hintergrund: Über 400 Liechtenstein-Fälle offen. Focus, 2. II. 2010. http://www.focus.de/panorama/welt/kriminalitaet-hintergrund-ueber-400-liechtenstein-faelle-offen_aid_476613.html

[18] MEIER, G. Wenig Probleme mit Kriminalität in Liechtenstein. Neue Zürcher Zeitung, 5. XI. 2010. http://www.nzz.ch/nachrichten/politreport/eidgenoessische_abstimmung_vom_28_november_2010/ausschaffungsinitiative/wenig_probleme_mit_kriminalitaet_in_liechtenstein_1.8276670.html

[19] Poznámka: Trestní zákoník Lichtenštejnska je do značné míry inspiován právním rámcem Rakouska.
Strafgesetzbuch Liechtenstein. Gesetze Liechtenstein. http://www.gesetze.li/get_pdf.jsp?PDF=1988037.pdf
Liechtensteinisches Landesgesetzblatt, Jahrgang 1988 Nr. 37 ausgegeben am 22. Oktober 1988;
Strafgesetzbuch (StGB), vom 24. Juni 1987. Gesetze Liechtenstein.
http://www.gesetze.li/Seite1.jsp?LGBlm=1988037
Excerpts of the Criminal Code (StGB) of Liechtenstein. Imolin.org.
http://www.imolin.org/doc/amlid/Liechtenstein_Excerpts%20of%20Criminal%20Code(StGB).pdf
Kriminalität: Liechtenstein bremst bei Steuersündern. Focus, 14. IV. 2010.
http://www.focus.de/politik/ausland/kriminalitaet-liechtenstein-bremst-bei-steuersuendern_aid_498407.html

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Tabulka: Statistika kriminality v zemi mezi lety 2008 až 2010.[20]

Skutková podstata	stav roku 2010	stav roku 2009	stav roku 2008	z toho objasněno v absolutních číslech 2009	z toho objasněno v % 2010	z toho objasněno v % 2009	zjištění pachatelé celkem 2009	z toho mladiství 2009	z toho cizinci 2009
I. Hospodářské delikty	**197**	**209**	**247**	**neuvedeno**	**neuvedeno**	**neuvedeno**	**121**	**2**	**100**
Podvod – zpronevěra	144	146	181	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	74	2	54
Konkursní podvody	7	6	5	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	2	0	1
Praní špinavých peněz (organisovanou skupinou)	44	54	56	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	60	0	57
Zneužití informací v obchodním styku	1	2	4	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	1	0	1
Financování terorismu	0	0	0	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	0	0	0
Korupce a insider trading (zneužívání interních informací)	1	1	1	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	1	0	1
II. Majetkové trestné činy (trestné činy proti vlastnictví)	**528**	**680**	**535**	**171**	**23**	**25**	**260**	**81**	**166**
Krádeže (nerozlišeny)	177	185	178	25	14	14	37	9	26
Z toho krádeže motorových vozidel a věcí z vozidel	3	3	16	1	33	33	2	2	0
Z toho krádeže jízdních kol	17	23	45	1	0	4	1	0	1
Zpronevěra, způsobení hmotné škody	32	42	28	18	38	43	18	2	12
Krádež vloupáním	145	218	125	81	35	37	156	57	114
Přijetí kradené věci, hazardní hry	2	2	7	2	50	100	2	0	1
Poškozování cizí věci	176	221	204	45	19	20	67	23	21
III. Násilné delikty	**151**	**157**	**147**	**103**	**70**	**66**	**100**	**14**	**53**
Vražda a příbuzné delikty	1	0	1	0	100	0	0	0	0
Ublížení na zdraví	77	90	89	58	75	64	77	11	39
Vydírání a únos	2	3	3	2	250[21]	67	2	1	1
Loupež	2	2	1	1	50	50	1	0	1
Výhružka násilím	48	38	37	25	60	66	33	5	15
Útisk	18	19	13	13	67	68	18	1	13
Sexuální násilí	2	0	5	0	50	0	0	0	0
Násilí proti úřední osobě	1	5	4	4	100	80	4	0	1
IV. Sexuální delikty	**16**	**21**	**20**	**14**	**69**	**67**	**10**	**0**	**6**
Znásilnění, sexuálně motivovaný útisk	1	2	5	2	0	100	1	0	0
Sexuální trestné činy vůči nezletilé osobě	5	1	6	1	80	100	1	0	1
Sexuální obtěžování a exhibicionismus	6	11	6	7	67	64	5	0	4
Zprostředkování sexuálních služeb	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Šíření nelegálních forem pornografie	5	6	5	4	80	67	4	0	2
V. Migrační delikty	**53**	**53**	**37**	**39**	**77**	**74**	**57**	**5**	**54**
Nelegální překročení hranic	35	34	28	26	74	76	54	5	51
Napomáhání k nelegálnímu překročení hranic (převaděčství)	5	7	3	7	80	100	13	0	13
Padělání a pozměňování dokladů	3	5	2	4	100	80	3	0	3
Nelegální zaměstnávání	26	7	4	2	31	29	5	0	2
VI. Politicky a nábožensky motivované delikty	**5**	**8**	**11**	**3**	**0**	**38**	**4**	**0**	**1**
Rasová diskriminace	2	4	3	1	0	25	2	0	1
Terorismus	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vyzvědačství	3	4	7	2	0	50	2	0	0
Další činy proti veřejnému pořádku	0	0	1	0	0	0	0	0	0
VII. Obecné ohrožení	**4**	**3**	**7**	**0**	**50**	**0**	**0**	**0**	**0**
Žhářství	4	2	7	0	50	0	0	0	0
Nedovolené nakládání s výbušninami	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Vyzařování nebezpečných paprsků	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Další delikty proti životnímu prostředí	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIII. Podvody s veřejnými listinami	**21**	**16**	**35**	**7**	**71**	**44**	**8**	**0**	**6**
Padělání dokumentů	21	14	31	6	71	43	7	0	5
Padělání peněz a cenných papírů	0	2	4	1	0	50	1	0	1
IX. Porušování jiných norem než trestního zákona	**165**	**147**	**311**	**105**	**62**	**71**	**107**	**9**	**80**
Zákon o zbraních a výbušninách	89	82	122	73	75	89	75	2	67

[20] Kriminalstatistik 2009: Ressortberich Inneres, 2009, Landesverwaltung Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li/pdf-llv-rk_rb2009_inneres-2.pdf

[21] Dořešení 3 případů z minulých let.

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Zákon o ochraně mládeže	30	38	151	21	73	55	18	7	5
Legislativa, týkající se stavebnictví, obchodu, řemesel a cestovního ruchu	15	4	9	1	13	25	1	0	1
Zákony o bankách, správě daně a ochraně cizích práv (při správě cizího majetku)	3	3	2	0	33	0	0	0	0
Zákon o ochraně zdraví při práci	0	4	4	4	0	100	5	0	4
Zákony o ochraně zvířat, lovu, rybolovu a chovu psů	9	7	9	2	44	29	3	0	1
Zákony o ochraně zdraví, ochraně životního prostředí a nakládání s odpady	0	9	14	4	0	44	5	0	2
X. Drogové delikty	**315**	**233**	**138**	**215**	**neuvedeno**	**92**	**110**	**26**	**47**
Pěstování a výroba	1	2	3	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno
Obchodování a prodej	54	42	16	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno
Pašování	13	7	4	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno
Konsumace pro vlastní potřebu	248	184	115	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno
Další zvláště závažné delikty	13	3	0	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno
XI. Další sledované jevy	**53**	**58**	**42**	**neuvedeno**	**neuvedeno**	**neuvedeno**	**neuvedeno**	**neuvedeno**	**neuvedeno**
Zmizení osoby	14	27	12	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno
Požár	12	19	15	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno
Podezřelé úmrtí	27	12	15	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno
Sebevražda	11	3	3	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno
Úmrtí související s užíváním drog	1	0	2	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno
Úmrtí na následky, nemoci, úrazu nebo dopravní nehody	15	9	10	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno

Celková statistika zjištěných trestných činů v Lichtenštejnsku se může jevit matoucí, protože některé případy spadají do více z výše uvedených kategorií. Součet jednotlivých řádků tabulky je tak vyšší, než skutečný souhrnný údaj:

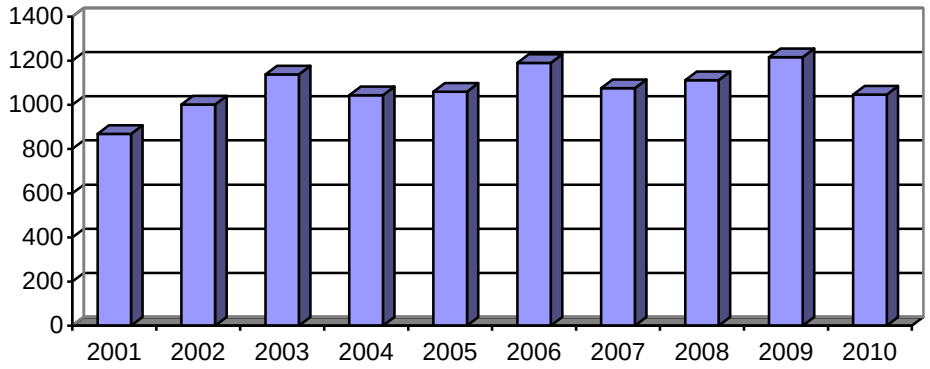

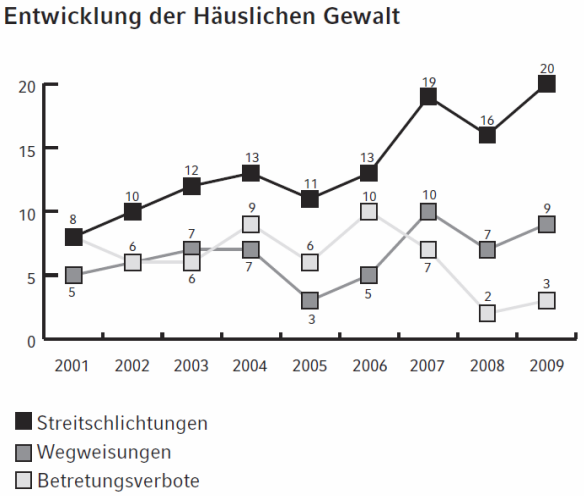

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Politický systém země[22]

Každé čtyři roky volí oprávnění voliči celkem 25 poslanců do jednokomorového parlamentu, Zemského sněmu (Landtag). Celkem 15 poslanců deleguje Horní země (Oberland, Vaduz) a 10 Dolní země (Unterland, Schellenberg). Většinu křesel si tradičně rozdělí dvě hlavní strany: Pokroková občanská strana (Fortschrittliche Bürgerpartei, FBP) a Vlastenecká unie (Vaterländische Union, VU).

Po volbách 2013 získala 10 křesel Pokroková občanská strana, 8 křesel Vlastenecká unie, 4 křesla nezávislí, 3 křesla Svobodná kandidátka (Freie Liste).[23]

Volební účast je často vysoká, obvykle přes 80 % oprávněných voličů.

Volební klausule pro strany je určena na 8 % hlasů v celostátním měřítku.

Kníže je přitom poměrně významným suverénem, zřejmě fakticky nejmocnějším monarchou v rámci Evropy. Roku 2003 tehdejší kníže Hans Adam II. prosadil, po kontroverzní veřejné debatě, rozšíření knížecích pravomocí (avšak také pravomocí lidu, neboť mu dává možnost v referendu přímo změnit státní zřízení; k vypsání referenda postačí podnět 1 500 obyvatel). Pro změnu se souhlasně vyjádřilo 64 % respondentů).

Kníže může vetovat zákony, vypisovat referenda, navrhovat nové právní předpisy, a rozpustit Zemský sněm (což však musí veřejnost následně potvrdit v referendu).[24]

Stejně jako v řadě jiných oblastí, i v souvislosti s fungováním své vlády volí tato minizemě specifický model.[25]

Vládu země tvoří obvykle pět osob, z nichž každá řídí několik resortů (či spíše „portfolií“, agend). Vláda funguje na principu kolegiality, tedy na úzké součinnosti všech svých členů. Každý resortní výstup je tak chápán jako kolektivní výstup celé vlády. Členem

[22] Landtagswahlen. http://www.landtagswahlen.li/?tid=results&weid=62&mp=622&mpopen=we62
[23] Regierung Liechtenstein. http://www.regierung.li/
[24] Změna na trůnu. Blesk, 16. VIII. 2004.
[25] Staat Regierung. Fürstentum Liechtenstein. http://www.liechtenstein.li/en/portal_fuerstentum_liechtenstein-fremdsprachig/fl-fremdsprachig-staat/fl-fremdsprachig-staat-regierung.htm
Politics of Liechtenstein. Wikipedia. http://en.wikipedia.org/wiki/politics_of_liechtenstein.
Staat Regierung Verteilung.. Fürstentum Liechtenstein. http://www.liechtenstein.li/en/eliechtenstein_main_sites/portal_fuerstentum_liechtenstein/fl-staat-staat/fl-staat-regierung/fl-staat-regierung-verteilung.htm

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

vlády se může stát pouze osoba, která se v zemi narodila a která splňuje podmínky pro zvolení poslancem parlamentu. Současné (2016) složení vlády je následující:

- Předseda vlády (Adrian Hasler, FBP) přímo řídí: Ministerstvo všeobecných záležitostí vlády („Úřad vlády"), Ministerstvo financí.
- Místopředseda vlády (Thomas Zwiefelhofer, VU) řídí: Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo hospodářství.
- Ministryně (Marlies Amann-Marxer, VU) řídí: Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo pro kulturní záležitosti, Ministerstvo kultury.
- Ministryně (Mauro Pedrazzini, FBP): Ministerstvo pro infrastrukturu, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo sportu.
- Ministryně (Aurelia Frick, FBP), Ministerstvo pro společnost (Gesselschaft).

Struktura resortů se přitom průběžně mění, například roku 2011 existovaly resorty jako Ministerstvo pro rodinu a rovnost příležitostí, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo výstavby a veřejných prací, Ministerstvo vzdělávání, Ministerstvo pro záležitosti veřejného zdraví, Ministerstvo sociálních věcí, územního plánování, zemědělství a lesnictví.

Dopravní systém

Motorových vozidel je v Lichtenštejnsku celkem 31 710, z toho osobních automobilů 24 293 (to představuje 696 osobních automobilů na 1 000 obyvatel).

Železniční síť země měří okolo 9,5 km (linka mezi obcemi Feldkirch v Rakousku a Buchs ve Švýcarsku). Tato trasa je ve vlastnictví Spolkových drah Rakouska. Lichtenštejnsko je ostatně jako celek součástí Dopravního tarifního svazu Vorarlberg (Österreichische Verkehrsverbund Vorarlberg[26]). Na území ministátu jsou čtyři vlakové zastávky (Schaan-Vaduz, továrna Forst Hilti, Nendeln a Schaanwald). Pokud se nejedná o výjimečnou záležitost, vlaky EuroCity v Lichtenštejnsku nestaví.

Autobusová doprava je samostatnou součástí systému "poštovních autobusů" Švýcarska (s přestupy v lokalitách Buchs a Sagrans). Samostatná autobusová linka jezdí do města Feldkirch v Rakousku.

V zemi neexistuje žádné mezinárodní letiště. Charterové lety vrtulníkem mohou využít přistávací plochu v Balzers. Aby Lichtenštejnsko nekomplikovalo svůj vstup do Schengenského systému, bylo stanoveno, že z přistávací plochy Belzers není možné podnikat lety mimo Schengenský prostor.[27]

Bezpečnost dopravy, dopravní nehody[28]

V zemi se nachází 250 kilometrů vozovek se zpevněným povrchem a 90 kilometrů značených cyklostezek. Trendy v této oblasti je možné označit za „kolísavě setrvalé", s imposantními výsledky co se týče nízkého počtu smrtelných obětí dopravních nehod.

[26] Verkehrsverbund Vorarlberg. http://www.vmobil.at
[27] Schengen Area. Wikipedia. http://en.wikipedia.org/wiki/schengen_area
[28] Liechtenstein in Figures 2011. Amt für Statistik Liechtenstein. s. 39. pdf-llv-as-liechtenstein_in_figures_2011.pdf.

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Rok	1970	1980	1990	2000	2008	2009
Počet zjištěných nehod	338	344	340	424	402	358
Zranění	90	126	115	150	109	111
Úmrtí	12	9	3	3	1	1

Okolo 80 % nehod se stane v zastavěných oblastech vinou nepozornosti za volantem (při telefonování a podobně). I proto je jednou z vlajkových lodí policejních preventivních akcí kampaň proti „jízdě naslepo“.

Grafická vizualizace statistiky nehodovosti za poslední období operuje s následujícími údaji (linie odshora: nehody celkem; nehody s výsledkem hmotné škody; nehody se zraněním; případy, kdy hrál roli alkohol, drogy, léky, únava).[29]

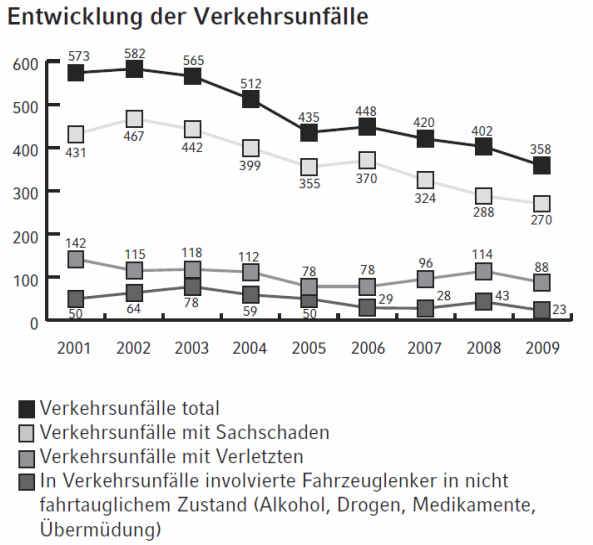

Policejní sbor Lichtenštejnska[30]

Národním uniformovaným a ozbrojeným sborem pro prosazování práva v Lichtenštejnsku je Národní policie (*Landespolizei*). Úkoly tohoto sboru jsou stanoveny následujícím způsobem:

- udržování práva a veřejného pořádku;
- vyšetřování trestné činnosti v souladu s trestním řádem;
- kontrola a dohled nad silničním provozem;
- pomoc dalším orgánům při plnění jejich povinností v souladu s příslušnými zákony a předpisy;
- prevence kriminality a nehod;

[29] Kriminalstatistik 2009: Ressortberich Inneres, 2009, Landesverwaltung Fürstentum Liechtenstein http://www.llv.li/pdf-llv-rk_rb2009_inneres-2.pdf

[30] Liechtenstein. Legislation on Line. http://www.legislationline.org/countries/country/18.
POLIS: Policing On Line Information System. Organisation for Security and Co-Operation in Europe. http://polis.osce.org/countries/details?item_id=26.
Landespolizei Liechtenstein. http://www.landespolizei.li
Law Enforcement in Liechtenstein. Wikipedia. http://en.wikipedia.org/wiki/law_enforcement_in_liechtenstein.

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

- hledání nezvěstných osob;
- pomoc v případě přírodních nebo člověkem způsobených katastrof.

Síla sboru v současnosti osciluje okolo 133 osob, z toho 90 jsou osoby ve služebním poměru a zbytek civilní zaměstnanci.[31] Členem sboru může být pouze občan Lichtenštejnska. Sbor je strukturován do tří stěžejních součástí (složek, služeb):

- Kriminální policie (*Kriminalpolizei*), vyšetřovací aktivity.
- Pořádková a dopravní policie (*Sicherheits- und Verkehrspolizei*), což zahrnuje i činnosti, v rámci České republiky spadající pod ochrannou službu, zásahovou jednotku nebo preventivně informační aktivity.
- Velitelství služeb (Kommandodienste), zahrnující logistické a administrativní aktivity, jako telefonní ústřednu (včetně linek tísňového volání), správu informačních sítí, kontaktní bod pro Interpol či registraci zbraní.

Zrod sboru – původně nazývaného Knížecí lichtenštejnský bezpečnostní sbor (*Fürstlich Liechtensteinische Sicherheitskorps*) – spadá do přelomu let 1932 až 1933. První služebna (v prostorách budovy vlády ve Vaduzu) byla otevřena v dubnu 1933. O dalším vývoji spíše telegraficky:

- 1937: Sbor čítal 31 příslušníků, absolventů četnických škol Rakouska (zpravidla *Gendarmerieschule* Bregenz), jeho posilou bylo 19 pomocných policistů (*Hilfspolizisten*).
- 1938: V souvislosti s obsazením Rakouska Německem se muselo Lichtenštejnsko samo starat o ostrahu svých hranic.
- 1939: Sbor zmařil pokus o nacistický puč v zemi (24. březen).
- 1960: Lichtenštejnsko vybudovalo styčnou kancelář pro Interpol.
- 1964: Reforma sboru, která ukončila koncept „univerzálního policisty“ a otevřela prostor pro specializaci (položení základů dopravní, kriminální a dalších služeb).
- 1986: V důsledku zavraždění jednoho policisty byli ostatní příslušníci sboru vyzbrojeni pistolemi.
- 1989: Další reforma sboru: přejmenování na současný název, vytvoření zásahové jednotky.
- 1991: Otevření nové samostatné policejní ústřední budovy, změny designu vozidel a uniforem.
- 1998: Změna organisačního řádu sboru do zhruba současného stavu.
- 2006: Otevření policejního muzea, mapujícího historii sboru a některé zajímavé případy.

Policejní sbor Lichtenštejnska z logických důvodů úzce spolupracuje s protějšky ze Švýcarska a Rakouska, se kterými uzavřel trojstrannou dohodu o vzájemné spolupráci.

[31] Häufig gestellte Fragen über die Landespolizei. Landespolizei Liechtenstein. http://www.landespolizei.li/downloads/faq/tabid/1057/default.aspx.

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Zásahová jednotka[32]

Zásahová jednotka (*Interventionseinheit*, *IVE*) byla v Lichtenštejnsku založena k datu 24. listopadu 1989. Impulsem pro tento krok bylo zastřelení policisty při zákroku, které se událo v červenci 1986. Bylo zřejmé, že tato alpská minizemě již není tak bezpečným rájem, kde policista nemusí ani nosit zbraň, aby zjednal respekt. Jednotka vznikla za pomoci kolegů ze Švýcarska (kteří mohou v zemi také přímo na žádost zasahovat, pokud by pro to kapacity ministátu z jakéhokoli důvodu nestačily).

Mezi hlavní úkoly jednotky patří zásahy proti násilníkům všeho druhu a osobní ochrana knížecí rodiny a státních návštěv.

Preventivní kampaně

Co se týče práce s veřejností, zdejší policie (policejní poradce, *Polizeiliche Sicherheitsratgeber*) často využívá kampaně, vytvářené v rámci sousedního Švýcarska. Příkladem domácí kampaně je kampaň „Jízda naslepo“ (*Blindflug*) z roku 2009, velmi podobná kampani Policie České republiky „Ruce na volant“. Pomocí billboardů, letáků v autobusech a rozhlasových spotů je veřejnost informována o tom, že řada činností za volantem (kouření, telefonování, obsluha MP3 přehrávače) snižuje pozornost řidiče tak, jako by v jeho krvi kolovalo až 0,8 promile alkoholu.

Justiční systém, vězeňství[33]

Justiční systém Lichtenštejnska představují tyto instituce (vždy se sídlem ve Vaduzu):

- Regionální či Zemský soud (Landgericht, první instance);
- Knížecí vyšší odvolací soud (Obergericht, druhá instance);
- Knížecí nejvyšší soud (nejvyšší soud, Oberster Gerichtshof);
- Administrativní soud (občanskoprávní záležitosti, tento soud je rovněž odvolací instancí pro veřejnost, nespokojenou s rozhodnutím úředních míst na území státu);
- Státní soud (tedy de facto ústavní soud, jehož činností je sledovat soulad vydávaných právních předpisů s ústavou, soud se skládá z pěti členů, volených Zemským sněmem;

[32] Interventionseinheit. Homepage of World Economic Forum Police Patches. http://www.rhothor.de/ive.htm
[33] Law Enforcement in Liechtenstein. Wikipedia.
http://en.wikipedia.org/wiki/law_enforcement_in_liechtenstein
Liechtenstein. Legislation on Line. http://www.legislationline.org/countries/country/18
POLIS: Policing On Line Information System. Organisation for Security and Co-Operation in Europe.
http://polis.osce.org/countries/details?item_id=26
Annual Report 2015 of the Liechtenstein National Preventive Mechanism according to Art. 17 ff. of the Optional Protocol to the Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (OPCAT). Regierung Liechteinstein. 26. I. 2016.
http://www.regierung.li/files/attachments/Jahresbericht_NPM_2015_englisch.pdf?t=636122541133918815
2006 Country Reports on Human Rights Practices: Liechteinstein. State Department of the United States of America. 6. III. 2007. http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2006/78823.htm
Prison and Detention Center Conditions: Liechtenstein, 2002. Council of Europe.
http://www.cpt.coe.int/documents/lie/2002-34-inf-deu.htm

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

těleso řeší podněty ohledně údajného porušení Evropské úmluvy o lidských právech nebo lidskoprávních instrumentů Organizace spojených národů.

Vězňů je v zemi velmi málo, všechny případy, kdy je udělen trest delš než 2 roky odnětí svobody se odpykávají ve věznicích v Rakousku.

Za rok je souzeno celkem asi 30 osob, přičemž ve vězení Vaduz je najednou nanejvýš 5 až 10 osob, včetně těch, které čekají na deportaci.

Obecní policie

V souladu s platnou legislativou je za „pořádek, klid a bezpečnost v rámci obce“ odpovědný starosta. Ten stojí v čele obecního bezpečnostního sboru (obecní policie, *Gemeindepolizei*) – pokud jej obec zřídí – a vydává příslušná obecně platná nařízení. V současnosti (2011) existují obecní policie v těchto sídlech: Gamprin-Bendern; Balzers; Eschen; Mauren-Schaanwald; Ruggell; Schaan; Schellenberg; Triesen; Triesenberg; Vaduz. Obec Plankem obecní policii nezřídila, ale v případě potřeby zde mohou zřejmě zasahovat strážníci ze Schaanu.[34]

Obecní policie nejsou velké, jedná se zpravidla o jednu až dvě osoby, pracující pro obec na plný úvazek, a to nejen v obvyklých úředních hodinách jako ostatní obecní zaměstnanci. Sídlem obecní policie je zpravidla radnice. Strážníci mohou sloužit ozbrojeni.

Mezi stěžejní povinnosti strážníků patří: pochůzková činnost, řízení dopravy (zejména v blízkosti škol a školek, v případě větších shromáždění osob a v případě oprav pozemních komunikací), pátrání po ztracených a odcizených vozidlech a jízdních kolech a dozor nad dodržováním nočního klidu. Každá obec zároveň uzavřela se „státní“ policií dohodu a o vzájemné spolupráci (o partnerství při dodržování veřejného pořádku a bezpečnosti).

Armáda v Lichtenštejnsku[35]

Lichtenštejnsko je jednou z mála zemí současného světa, která je oficiálně bez armády. Ústava nicméně umožňuje, aby v případě ohrožení země byl každý muž bez tělesných postižení a ve věku do 60 let povolán k vojenské službě na obranu země.

[34] Gemeindepolizei. Landespolizei Liechtenstein.
http://www.landespolizei.li/adressen/gemeindepolizei/tabid/1036/default.aspx.

[35] Schweizer Armee marschiert in Liechtenstein ein. Welt, 3. III. 2007.
https://www.welt.de/vermischtes/article743634/Schweizer-Armee-marschiert-in-Liechtenstein-ein.html
List von Staaten ohne Militär. Wikipedia. http://de.wikipedia.org/wiki/Liste_von_Staaten_ohne_Milit%C3%A4r.
Swiss in Liechtenstein 'Invasion'. BBC News, 3. III. 2007. http://news.bbc.co.uk/2/hi/6415531.stm.
PALYFAIR, G.; GIBBON, C., F. The Little Tour: A Journey to Europe's Four Miniature States, The Travel Book Club, London 1954, s. 103 -162.
ROBINSON, J., F. Liechtenstein's Last Soldier. Suite 101, 7. XI. 2002.
http://www.suite101.com/article.cfm/liechtenstein/95784/3
RATON, P. Liechtenstein: History and Institutions of the Principality, Liechtenstein-Verlag, Vaduz, 1970 s. 23 až 24.
MOORE, R., F. Principality of Liechtenstein: A Brief History, Simmons-Boardman Publishing Corporation, New York 1960, s. 29.

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

1789: Poté, co „revoluční“ Francie obsadila Švýcarsko, vyslalo Lichtenštejnsko 15 pěšáků a dva jezdce, aby se zapojili do bojů v rámci tzv. Švábské ligy.

1815: Lichtenštejnsko vyslalo 100 mužů, aby bojovali proti Napoleonovi, jako součást armády Bádenska. Vídeňský kongres ve stejném roce vytvořil novou konfederaci německých států (Německý spolek) a potvrdil suverenitu Lichtenštejnska.

1817: Hladomor znemožnil Lichtenštejnsku plnit své vojenské povinnosti v rámci Německého svazu. Obyvatelé požadovali, aby byli zbaveni nákladů na armádu. Kníže souhlasil s převzetím financování osmdestátičlenné armády.

1849: Lichtenštejnská armáda, jako součást 8. armádního sboru armády Bádenska, bojovala během potlačení povstání v Bádensku.

1866: Stohlavé vojsko bylo rozpuštěno krátce po prusko-rakouské válce, do které se bojově nezapojilo. Kníže Johann II sice dal své vojáky k dispozici Německému spolku, aby "bránili německé území Tyrolska před Italy", ale odmítl, aby jeho muži bojovali proti jiným Němcům. Lichtenštejnský kontingent zaujal pozici k obraně lichtenštejnsko-rakouské hranice proti útokům Italů pod vedením Garibaldiho. V Lichtenštejnsku zůstala rezerva 20 mužů. Když válka 22. července skončila, Lichtenštejnská armáda pochodovala domů k přivítání ve Vaduzu. Populární legenda tvrdí, že 80 mužů šlo do války, ale 81 se vrátilo. K útvaru se údajně připojil rakouský styčný důstojník.

1868: Jedním z výsledků prusko-rakouské války byl zánik Německého spolku. To osvobodilo Lichtenštejnsko od závazku držet armádu. Parlament následně odmítl poskytnout finanční prostředky na chod armády. Kníže vznášel námitky, ale nakonec 12. února 1868 armádu rozpustil. Poslední voják, který sloužil v řadách armády Lichtenštejnska, zemřel v roce 1939 ve věku 95 let.

Lichtenštejnsko pak až do roku 1918 spoléhalo ve své zahraničněpolitické orientaci na Rakousko-Uhersko. Kvůli blízkému vztahu s touto zemí během první světové války jej vítězné mocnosti považovali za jejího spolubojovníka.

Po rozpadu Rakousko-Uherska byl hledán nový „patron“ a logicky padla volba na druhou ze dvou sousedních zemí, Švýcarsko. Podle dohody se Švýcarskem je vojenská obrana Lichtenštejnska zajišťována švýcarskou armádou.

Několik pro-nacistických obyvatel státu se připojilo k německé armádě během druhé světové války poté, co loajální občané v zárodku udusili pokus o převrat v roce 1938.

1985: Odehrál se závažný incident, kdy zbloudilý granát odpálený ze švýcarské strany způsobil v Lichtenštejnsku lesní požár v chráněné oblasti. Událost se stala předmětem sporu mezi Bernem a Vaduzem, ale Švýcarsko škodu nakonec uhradilo.

2007: Švýcarská jednotka o 171 mužích nevědomky překročila hranici s Lichtenštejnskem a pronikla až dva kilometry do jeho vnitrozemí. Incident se odehrál při nočním cvičení pěchoty v alpských lesích v úseku, kde hranice není vyznačena. Roli kromě tmy sehrálo roli i zhoršené počasí. Jakmile si velitel omyl uvědomil, vydal okamžitě rozkaz k návratu.[36]

[36] Švýcarská armáda vnikla na území Lichtenštejnska. Právo, 6. III. 2007.

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Pohraniční stráž

Švýcarská pohraniční stráž (Schweizerische Grenzwachtkorps, GWK), je uniformovanou a ozbrojenou součástí Celní správy Spříseženstva (Eidgenössischen Zollverwaltung, EZV) a je součástí Federálního ministerstva financí. Švýcarská pohraniční stráž provádí celní, bezpečnostní a migrační úkoly. Jako národní bezpečnostní organizace pomáhá chránit vnitřní bezpečnost Švýcarska a Lichtenštejnska.[37]

Soukromé bezpečnostní služby

Některým obcím však ani obecní strážníci „nestačí" a konkrétně Vaduz na základě dlouhodobé dohody najímá pro plnění určitých jednorázových úkolů personál soukromé bezpečnostní agentury Securitas Liechtenstein (pobočka nadnárodní platformy Securitas, G4S). Až pět pracovníků této agentury „vykrývá" obecní strážníky v době jejich dovolených, ale i v nočních hodnách či o víkendech a svátcích.[38]

Vedle Securitas Liechtenstein v zemi působí i jiné agentury – zejména pobočky agentur registrovaných ve Švýcarsku (například agentura Viamat, zaměřující se na přepravu cenností).[39] Přepravu cenností všeho druhu za bezkonkureční ceny nabízí i Švýcarská pošta.[40]

Prostor pro dobrovolné policisty[41]

Dnešní služba Pořádkové policie (*Bereitschaftpolizei*) se vyvinula z bývalé pomocné policejní síly (*Hilfspolizei*), které začala být budována a nasazována k ostraze státních hranic v době těsně před vypuknutím II. světové války. Jednalo se o dobrovolnou milici, doplňující síly „regulérního" bezpečnostního sboru země.

V kontextu změn v roce 1999 se sice pomocná policejní síla částečně zprofesionalizovala (do podoby pořádkových jednotek). Stále však existuje prostor pro dobrovolnictví. Řada mužů (o žených oficiální materiály nehovoří) dobrovolně prodělává určitý certifikovaný výcvik a následně funguje jako „policista na částečný úvazek", respektive jako policejní rezerva pro případ mimořádných událostí jakékoli povahy.

Linky tísňového volání[42]

Stěžejním místem pro příjem tísňového volání v Lichtenštejnsku je – od změn s platností od 17. prosince 2008 – Ústředna pro tísňové volání (Notruf- und Einsatzzentrale) v prostorách policejního sboru. Ta slučuje volání na dosavadní linky:

[37] Schweizer Grenzwache – am Puls der Zeit. Eidgenössische Zollverwaltung. http://www.ezv.admin.ch/ezv/00434/01475/index.html?lang=de
[38] Public Safety. Gemeinderat Vaduz. http://www.vaduz.li/content.aspx?auswahl=3879&mid=3879.
[39] Valuables Transport. Viamat. http://www.viamat.com/mse/services/valuables-transports.php.
[40] Werttransporte. Die Schweizerische Post. http://www.post.ch/securepost/print/spag-startseite/spag-werttransporte/spag-einzelauftrag.htm
[41] Hilfspolizei Liechtenstein. Homepage of World Economic Forum Police Patches. http://www.rhothor.de/hipo.htm
[42] Feuerwehrnotruf 118. Liechtensteinischer Feuerwehrverband, 6. IX. 2009. http://www.feuerwehr.li/ Notrufnummern im Fürstentum Liechtenstein. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li/amtsstellen/llv-abs-notfaelle.htm

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

- 117 (policejní sbor);
- 118 (hasiči, donedávna linka 1811);
- 112 (evropská linka tísňového volání).

Ústředna přijme (podle údajů z roku 2010) zhruba 159 telefonátů denně (tedy jeden za 9 minut).[43]

Ostatní tísňové linky v zemi fungují samostatně:

- 144 (zdravotnická služba, nemocnice Vaduz);
- 1414 („letecká záchranná služba“, přeprava zraněných vrtulníkem, REGA Rettungshelikopter);
- 140 (dopravní nehody, součást systému Švýcarska, *Strassenhilfe - Pannenhilfe-Zentrale*);
- 143 („Podaná ruka“ – *Die dargebotene Hand*, linka pro psychickou intervenci v zátěžových situacích);
- 145 (středisko pro otravy, Zürich - Švýcarsko, *Vergiftungsnotfälle Tox-Zentrum*);
- 147 (telefnická pomoc pro děti a mládež, nepřetržitá poradní linka);
- 236 71 11 (policejní linka pro neurgentní případy).

Všechny linky tohoto typu jsou zajedno v doporučeních pro telefonující, aby se vyjádřili co nejstručněji k podstatě jejich problému (co a kde se děje, jaké jsou škody a zranění, kolik osob je postiženo, vyčkejte na zpětný telefonát pro zmírnění možnosti, že se jedná o zlomyslné volání).

Úřad pro ochranu obyvatelstva[44]

Úřad pro ochranu obyvatelstva (Amt für Bevölkerungsschutz, ABS) je kompetentní ve vztahu k celé řadě agend či výzev, a to konkrétně:

- Záchranářské organizace.
- Hasiči.
- Samaritáni.
- Horská záchranná služba.
- Lavinová služba.
- Záchranářští psovodi.
- Organizace civilní ochrany.
- Vodní záchranná služba.

[43] Häufig gestellte Fragen über die Landespolizei. Landespolizei Liechtenstein. http://www.landespolizei.li/downloads/faq/tabid/1057/default.aspx

[44] Do roku 2007 se používal název Úřad pro civilní ochranu a zabezpečení země (Amt für Zivilschutz und Landesversorgung, AZSLV).
Feuerwehr Liechtenstein. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li/amtsstellen/llv-abs-rettungsorganisationen/llv-abs-rettungsorganisationen-feuerwehr.htm

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

- Úřední podpora pro zasahující organizace.
- Aktivní obyvatelstvo.

Pro dané téma je příznačné, že země nebyla za 200 let vystavena ničemu, co by bylo možné označit za velkou živelní nebo sociogenní pohromu.[45]

"Ochrana obyvatelstva" (Bevölkerungsschutz) v Lichtenštejnsku je systém, který zahrnuje mnoho preventivních a obranných opatření, které mohou být nezbytné pro ochranu veřejnosti ve výjimečných situacích s rizikem pro lidi, zvířata a majetek.[46]

Náplň činnosti Úřadu je následující:

- Spojení mezi záchrannými organizacemi a vládou.
- Koordinace záchranných organizací.
- Kontrola provozní připravenosti záchranných organizací.
- Zajištění zásobování záchranných organizací.
- Varování obyvatelstva.
- Poskytování podkladů pro všechny záchranné organizace.
- Podporovat záchranné organizace v případě nouze.
- Podporovat dobrovolné záchranné organizace v oblasti odborné přípravy.
- Poradenství při plánování a stavbě úkrytů.
- Zahájit a koordinovat komplexní opatření v případě mimořádných událostí a katastrof, aby byla zajištěna bezpečnost, ochrana zdraví a života lidí a zvířat a ochrana majetku.
- Zajistit důležité veřejné služby a zásobování během mimořádných událostí.

K zajištění aktivní ochrany a záchrany Úřad spolupracuje s různými partnery.[47] Tato pomoc nebo spolupráce se může týkat poskytnutí sil a/nebo prostředků (materiálu).

Úřad sehrává roli zejména v případě větších nasazení členl jedné organizace nebo v případě nasazení několika záchranných organizací.

Jakou podporu může poskytnout Úřad?:

- Poradenství/podpora na místě.
- Koordinační úlohy.
- Pomoc při informování dalších úřadů a obyvatelstva.
- Poskytování materiálu.

[45] V zemi funguje, například, jen jedna nemocnice, Zemská nemocnice Vaduz.
Katastrophenschutz. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein.
http://www.llv.li/amtsstellen/llv-abs-katastrophen_gefahren.htm
[46] Amt für Bevölkerungsschutz. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein.
http://www.llv.li/amtsstellen/llv-abs-home.htm
[47] Gruppen der Amtsstelle. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li/amtsstellen/llv-abs-rettungsorganisationen/llv-abs-rettungsorganisationen-gruppen_der_amtsstelle.htm

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

V Lichtenštejnsku byla Zřízena Lavinová služba pro prevenci a řešení lavinových událostí. SLužbu provozují horské obce, které jsou při plnění určitých úkolů zároveň podporovány státem.[48]

Podle „zákona o civilní ochraně“ (č. 48/1992, paragraf 21) a „zákona o obcích“ (č. 76/1996, paragraf 52) jsou obce spoluodpovědné za řadu aktivit v oblasti civilní ochrany:

- Činnost Komise lavinové služby (Lawinendienstkommission, LDK).
- Výstražná a záchranná služba (Warn- u. Einsatzdienst, WED). Služba se skládá z lavinových odborníků a osob se zkušenostmi v oblasti lavin.
- Štáb lavinové služby (Stab Lawinendienst) se skládá z osob, kteří se mohou kvůli jejich profesní a osobní zkušenosti zapojit do řešení situací, spojených s lavinami.
- Monitorovací služba (Beobachtungsdienst) se sídlem v Malbun, skládající se ze čtyř dobrovolných speciálně vyškolených pozorovatelů, kteří vykonávají každodenní měření v terénu a v případě potřeby vytváří sněhové profily. Tyto údaje jsou elektronicky přenášeny na Švýcarský federální institut pro výzkum sněhu a lavin (Eidgenössische Institut für Schnee- und Lawinenforschung, SLF). Totéž platí pro různá další měřená data (teplota vzduchu, směr a rychlost větru).

Civilní ochrana[49]

Pod pojmem „skupiny civilní ochrany“ (Zivilschutzgruppen) se dohromady rozumí obcemi zřizované instituce, jejichž cílem je chránit veřejnost v případě mimořádné události, zejména v případě přírodních katastrof. Vedle těchto institucí sem spadají skupiny dobrovolných hasičů a nevládní organizace „Samaritáni“ (Samaritern).

Různé obce nebo části obcí zřídily své vlastní skupiny civilní ochrany, které jsou tvořeny výhradně dobrovolníky. Jejich hlavní úkoly jsou:

- Údržba, ochrana a případné rychlé zpohotovení úkrytů pro obyvatelstvo.
- Péče o osoby (evakuovaní, uprchlíci atd.), v obci i v úkrytech.
- Administrativní pomoc, podpora horkých linek pro hlášení veřejnosti, management uvnitř úkrytů.

Vodní záchranná služba[50]

Vodní záchranná služba (Wasserrettung) je další součástí sturktury Úřadu pro ochranu obyvatelstva. Služba se skládá ze skupiny asi 30 potápěčů z lichtenštejnského potápěčského klubu "Bubliny“ (Bubbles). Všichni členové se dohodli na doplňkovém výcviku záchranného potápění. V současné době jsu v provozu dvě základny (Ruggell, Gamprin).

[48] Lawinendienst 2004 im Fürstentum Liechtenstein. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li/amtsstellen/llv-abs-rettungsorganisationen/llv-abs-rettungsorganisationen-lawinendienst.htm

[49] Zivilschutzorganisationen. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li/amtsstellen/llv-abs-rettungsorganisationen/llv-abs-rettungsorganisationen-zivilschutzorganisationen.htm

[50] Wasserrettung. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li/amtsstellen/llv-abs-rettungsorganisationen/llv-abs-rettungsorganisationen-wasserrettung.htm

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Hasiči v Lichtenštejnsku[51]

Organizace hasičských sborů v Lichtenštejnsku vychází ze zákona o požární službě ze dne 16. května 1990 (1990/43). Ačkoli zákon hovoří u povinnosti zasahovat proti požárům ve vztahu ke všem obyvatelům ve věku 18 až 60 let, v praxi se obvykle neuplatňuje.

Záon dále hovoří o přijímání nezbytných opatření v případě úniků chemických látek nebo radiačních haváriích. Zmíněna je i prevence požárů a ochrana životního prostředí.

Za posledních 20 let se počet dobrovolných hasičů v zemi více než zdvojnásobil. Každá obec v zemi provozuje dobrovolnou hasičskou službu (tedy 11 obcí se 477 členy). K dispozici je také 8 firemních hasičských sborů s celkem 157 členy. Země celkem může počítat se 634 hasiči (stav k 31. prosinci 2003). Požární brigády také provádějí další pomoc, která není v protipožárním zákoně výslovně uvedena. Jedná se například o tyto typy činností:

- Záchrana osob a zvířat.
- Technické zásahy různého druhu.
- Pomoc při haváriích a mimořádných událostech.
- Dopravní servis.
- Další služby podle potřeby.

Požární brigády v Lichtenštejnsku pokrývají velmi široké spektrum asistenčních činností ve vztahu k ochraně obyvatelstva. Navíc se jedná o aktivity, označitelné za „vesnický život“, tedy pořádání zábav, představení a akcí pro mládež.

Ačkoli se jedná o těleso s celostátní strukturou, stěžejní odpovědnost včetně financování, náleží obcím (co se týče požárního dozoru, kde sehrávají roli „obecní kominíci“, tak co se týče hasičských zásahů, vzdělávácích a metodických aktivit pro potřeby dobrovolných hasičů i osvěty pro nejširší veřejnost).

Jako první požární útvar v Lichtenštejnsku vznikla hasičská brigáda mládeže Eschen.[52] Další hasičské sbory následně budovala od roku 1898 Lichtenštejnská hasičská asociace (Liechtensteinische Feuerwehrverband, LFV), což je koordinační orgán pro zájmy hasičských sborů Lichtenštejnska. Od roku 1974 je Asociace členem Švýcarské asociace požárních služeb (Schweizerischen Feuerwehrverbandes, SFV). Za své činnosti získává Asociace roční příspěvek od státu, zejména co se týče:[53]

- Poskytování materiálů civilní ochrany.
- Podpora a vybavení instruktorů hasičských sborů.
- Koordinace mezi specializovanými odděleními a úřady.
- Plnění dalších zvláštních úkolů podle potřeby.

[51] Feuerwehren Liechtenstein; Unsere Feuerwehren heute. http://www.abs.llv.li
Feuerwehr Liechtenstein. http://www.feuerwehr.li
Freiwilligen Feuerwehr Lichtenstein. http://www.feuerwehr-lichtenstein.de/.
Jugendfeuerwehr Lichtenstein. http://jf-lichtenstein.de/.
Liechtenstein in Figures. Office of Statistics Principality of Liechtenstein, 2011.
https://www.llv.li/files/as/Liechtenstein%20in%20figures%202011.pdf
Feuerwehren Liechtenstein; Unsere Feuerwehren heute. http://www.abs.llv.li
[52] Feuerwehr Eschen – nendeln. Facebook. https://www.facebook.com/feuerwehreschennendeln/
[53] Feuerwehr Liechtenstein. http://www.feuerwehr.li

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

V Lichtenštejnsku převzala značnou část této práce odhodlaná dobrovolníká báze, organizovaná v klubech nebo skupinách. Další úkoly plní komerčně orientované soukromé společnosti (například soukromé bezpečnostní agentury, Wachgesellschaften), atd. Podíl těchto složek závisí na typu a velikosti mise.

Lze zde do určté míře hovořit o určité obdobě integrovaného záchranného systému (pokud dojde k nehodě, zajistí dobrovolníci nebo soukromé firmy místo havárie, poskytnou poškozeným pomoc až do příjezdu profesionálů, koordinují naléhavá nouzová opatření a zaznamenávají fakta pro potřeby dalšího vyšetřování). Specifcké výzvy pak představuje přeprava nebezpečných materiálů v oblasti hustého provozu.

Dobrovolní hasiči (Freiwillige Feuerwehr) jsou strukturováni podle sídel, kterých je více než obcí. Existují i hasiči uvnitř větších podniků (Beteriebsfeuerwehr), například v továrně HILTI.

Úřad pro civilní ochranu poskytuje různé služby partnerským záchranným organizacím v Lichtenštejnsku. Takové služby mohou být poskytovány v administrativní, materiálové i personální oblasti a jsou téměř ve všech případech zdarma.[54]

Krizový zásahový tým, který provozuje Nadace pro krizové intervence (Stiftung für Krisenintervention), poskytuje rychlou a profesionální podporu osobám, které jsou vystaveny extrémnímu stresu, zpravidla vyvolanému mimořádnými událostmi. Takové události zahrnují například pokus o sebevraždu nebo sebevraždu příbuzných, smrtelné nehody, závažné nemoci, dopady kriminality a přírodní pohromy. Nasazení týmu (Kriseninterventionsteam, KIT) probíhají většinou z podnětu policie nebo lékaře v nouzové situaci, ale pomoc může žádat každý.[55]

Lichtenštejnská horská služba[56]

Lichtenštejnská horská služba (Liechtensteinische Bergrettung, LBR) byla založena v roce 1954 jako členská součást Alpského svazu (Lichtenštejnského alpského klubu, Liechtensteinischen Alpenvereins).

Horská služba o síle asi 30 osob je odpovědná za bezpečnost a záchranu osob v nouzi v Lichten-štejnských Alpách.

Služba je financována státem a je podřízena Úřadu pro civilní ochranu. Je také členem Mezinárodní alpské záchranné komise (Internationale Kommission Alpine Rettung, IKAR) a je propojená (například co se týče výcviku) s partnery ve Švýcarsku.

[54] Aktive Bevölkerung. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li/amtsstellen/llv-abs-aktive_bevoelkerung.htm

[55] Krisenintervention. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li/llv-portal-informationen/llv-solex/llv-solex-amtsgeschaefteleft-lexikon/llv-solex-amtsgeschaefteleft-lexikon-krisenintervention.htm

[56] Bergrettung. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li/amtsstellen/llv-abs-rettungsorganisationen/llv-abs-rettungsorganisationen-bergrettung.htm Bergrettung Liechtenstein. http://www.bergrettung.li/

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Samaritáni Lichtenštejnského knížectví[57]

V Lichtenštejnsku existuje sedm samaritánských sdružení (Samariter im Fürstentum Liechtenstein, Liechtensteiner Samaritervereine), která mohou být použita na pomoc při nehodách týkajících se zranění osob. V roce 1951 vzniklo první sdružení ve Vaduzu. Další vznikla později a pokrvají jednu nebo více obcí. Kluby nabízejí pravidelné kurzy nouzové pomoci pro všechny žáky, kteří tento rok dokončí povinnou školní docházku. Kromě toho jsou nabízeny další kurzy pro obyvatelstvo, skupiny obyvatel (učitele, firmy apod.) a partnery (hasiči, záchranáři, psovodi apod.). Většina samaritánských klubů každoročně organizuje i akce ve vztahu k darování krve.

Kromě toho jsou však všechny kluby rovněž začleněny do Regionální asociace St. Gallen; respektive jsou napojeny na Švýcarský svaz samaritánů (Schweizerischen Samariterbund).

Skupina záchranářských psovodů[58]

Výcvik lavinových psovodů byl zahájen roku 1974 v Buchsu experty ze Švýcarska (Grenzwacht), ve spolupráci s Lichtenštejnským alpským svazem (Liechtensteinischen Alpenverein) a Úřadem pro ochranu obyvatelstva. Úřad posléze převzal související koordinační roli v této oblasti.

Od roku 1974 se každoročně konají cvičení za účasti čtyř až pěti lavinových psů, pořádaná Sdružením psích sportů Schaan (Hundesportvereins Schaan).

Od roku 1983 bylo formalizováno vzdělávání psů i psovodů, tak aby co nejvíce simulovalo reálné situace v různých regionech země.

V roce 1990 vláda schválila oficiální nařízení o lavinových psovodech Lichtenštejnského knížectví.

Od roku 1998 se toto těleso nazývá Skupina záchranářských psů Knížectví Lichtenštejnského (Rettungshundegruppe Fürstentum Liechtenstein).

[57] Samaritaner Liechtenstein. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li/amtsstellen/llv-abs-rettungsorganisationen/llv-abs-rettungsorganisationen-samariter.htm
Samaritaner Liechtenstein. http://www.samariter.li/

[58] Rettungshundeführer. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li/amtsstellen/llv-abs-rettungsorganisationen/llv-abs-rettungsorganisationen-rettungshundefuehrer.htm

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Mezinárodní vztahy

Co se týče členství v mezinárodních organizacích, Lichtenštejnsko je členem Organizace spojených národů (1990), Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (1975), Rady Evropy (1978), Evropské zóny volného obchodu (1991), Evropského hospodářského prostoru (1995) a Světové obchodní organizace (1995).

Velvyslanectví, konzuláty či stálé mise země nalezneme v Rakousku (Vídeň – i s působností pro Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě), Švýcarsku (Bern, Ženeva – s působností pro některé agentury Organizaci spojených národů, Světovou obchodní organizaci a Evropskou zónu volného obchodu), Německu (Berlín), Belgii (Brusel), Francii (Šrasburk – s působností pro Radu Evropy) a Spojených státech amerických (Washington, New York – s působností pro Organizaci spojených národů).[59]

V únoru 2008 Lichtenštejnsko podepsala dohodu o přidružení k Schengenskému prostoru. Plánovaný termín přístupu 1. listopadu 2009 se nezreaizoval, protože bylo třeba vypořádat faktické veto Švédska a uvést v život některá opatření pro boj proti praní špinavých peněz a proti daňovým únikům občanů členských států Evropské unie. Nějakou dobu tak hranice Lichtenštejnska s Rakouskem a Švýcarskem byly (byť značně volně) chápány jako vnější hranice Schengenského prostou, včetně provádění hraničních kontrol. V reálu se pouze na hranici se Švýcarskem naistalovalo několik kamer. Hraniční přechod s Rakouskem Schaanwald-Tisis byl koncipován jako externí hraniční přechod Švýcarska (byť údajně pouze ve všední dny a to po dobu dopravní špičky).

Lichtenštejnsko deklaruje, že každý rok poskytne alepsoň 2 % svého hrubého domácího produktu na zahraniční rozvojovou spolupráci (cca 16 milionů franků, zhruba 500 franků na jednoho obyvatele).

Pro doplnění lze uvést, že fotbalové týmy Lichtenštejnska hrají ve fotbalových ligách Švýcarska. Vítěz národního poháru Lichtenštejnska pak postupuje do Evropské ligy (Unie evropských fotbalových asociací).[60]

[59] Willkommen im digitalen Liechtenstein. Fürstentum Liechtenstein. http://www.liechtenstein.li/en/portal_fuerstentum_liechtenstein-fremdsprachig/fl-fremdsprachig-home.htm
[60] Trpaslík české skupiny Lichtenštejnsko překvapivě porazil v kvalifikaci Litvu. Fotbal.Sport.cz, 3. VI. 2011. http://stat.sport.cz/?articleId=187306

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Lichtenštejnsko a Česká republika

Vztahy mezi Lichtenštejnskem a Českou republikou (Československem) jsou od doby po II. světové válce daleko od ideálu. Stěžejním aspektem tohoto stavu je vyvlastnění řady nemovitostí, respektive okolo 1 600 km^2 pozemků v držení rodiny Lichtenštejnů, kvůli jejich údajně německé národnosti[61] (Adamov, Branná, Břeclav, Bučovice, Moravská Třebová, Moravský Krumlov, Lednice, Litovel, Plumlov, Valtice, Velké Losiny, Zábřeh na Moravě, Krnov; paláce v Olomouci a Praze; rodinná hrobka ve Vranově u Brna atd.). Lichtenštejnská knížata ostatně dosud užívají titul vévodů opavských a krnovských.

Občanům Lichtenštejnska bylo během studené války zakazováno vstupovat na území Československa.

Diplomatické vztahy mezi oběma zeměmi byly navázány 13. července 2009, dne 8. září 2009 následně představitelé Česka a Lichtenštejnska podepsali dohodu o spolupráci.[62]

Současná interakce je do značné míry založena na propojení firem mezi oběma zeměmi, například kontroverzní společnost Diag Human oficiálně sídlí v Lichtenštejnsku.[63]

[61] Liechtenstein. United Nations Office on Drugs and Crime, 18. XII. 2008.
http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Liechtenstein.pdf

[62] Liechtenstein and the Czech Republic Establish Diplomatic Relations. Government Spokesperson's Office, the Principality of Liechtenstein, 13. VII. 2009.
http://88.82.102.51/fileadmin/_pm.liechtenstein.li/en/090713_PM_Beziehungen_CzFl_en.pdf
Navázání diplomatických styků České republiky s Knížectvím Lichtenštejnsko. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 13. VII. 2009. http://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/prohlaseni_a_stanoviska/x2009_07_13_lilchtejnstejnsko_navazani_diplomatickych_vztahu.html
Liechtenstein and the Slovak Republic Establish Diplomatic Relations. Government Spokesperson's Office. Principality of Liechtenstein, 9. XII. 2009.
http://88.82.102.51/fileadmin/_pm.liechtenstein.li/en/091209_Beziehungen_SKFL_en.pdf

[63] Diag Human nedávno avizovala snahu získat další prostředky na základě dohody mezi Českou republikou a Švýcarskem o podpoře a ochraně investic podepsané dne 5. října 1990.
Začala nová arbitráž s Diag Human. Česko bude zastupovat mezinárodní advokátní kancelář. Česká justice, 8. II. 2018. http://www.ceska-justice.cz/2018/02/zacala-nova-arbitraz-s-diag-human-cesko-bude-zastupovat-mezinarodni-advokatni-kancelar/

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Kontaktní údaje, týkající se bezpečnostních institucí v Lichtenštejnsku

Landespolizei des Fürstentums Liechtenstein
Gewerbeweg 4; LI – 9490 Vaduz
Telefon: 00 423 236 71 11 (všední dny);
Telefon: 00 423 236 78 01 (víkendy, svátky, mimopracovní doba)
Telefon: 00 423 236 78 72 (mediální skupina); Fax: 00 423 236 77 22
E-mail: info@landespolizei.li; Internet: http://www.landespolizei.li

Amt für Bevölkerungsschutz
Zollstrasse 45 (Postfach 684); LI – 9490 Vaduz
Telefon: 00 423 236 69 15; Fax: 00 423 236 69 24
E-mail: info@abs.llv.li; Internet: http://www.abs.llv.li

Dachverband Liechtensteinischer Feuerwehrverband (LFV)
Zollstrasse 45, Postfach 684; FL – 9490 Vaduz
Telefon: 00 423 236 69 16; Fax: 00 423 236 69 24
E-mail: info@abs.llv.li

Rettungsdienst
Heiligkreuz 25; 9490 Vaduz
Telefon: 00 423 232 22 94; Fax: 00 423 232 22 40

Rega – Schweizerische Rettungsflugwacht, Rega Center
8058 Zürich-Flughafen; Postfach: 1414
Telefon: 00 414 465 433 11; Fax: 00 414 465 433 22; Internet: http://www.rega.ch

Landesspital Vaduz
Heiligkreuz 25; 9490 Vaduz
Telefon: 00 423 235 44 11; Internet: http://www.landesspital.li

Bergrettung Liechtenstein
Torkelgasse 32; 9494 Schaan
Telefon: 00 423 777 39 01; Fax: 00 423 232 24 87
E-mail: info@bergrettung.li; Internet: http://www.bergrettung.li

KIT – Stiftung für Krisenintervention
Haus St. Laurentius; 9494 Schaan; Postfach: Postfach 740
E-mail: kit@kit.li; Internet: http://www.kit.li

Wasserrettung Liechtenstein[64]
Wiesengasse 100a; 9494 Schaan
Telefon: 00 423 232 99 08
E-mail: info@bubbles.li;

Amt für Bevölkerungsschutz Liechteinstein
Zollstrasse 45; 9490 Vaduz
Telefon: 00 423 236 69 16; Fax: 00 423 236 69 24
E-mail: info@abs.li; Internet: http://www.abs.llv.li

[64] Der Liechtensteiner Tauchsportverband. http://www.bubbles.li
Wasserrettung Liechtenstein. Landesverwaltung – Fürstentum Liechtenstein. http://www.llv.li/amtsstellen/llv-abs-rettungsorganisationen/llv-abs-rettungsorganisationen-wasserrettung.htm

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Orientační mapka, znázorňující polohu Lichtenštejnska.[65]

„Horní“ a „Dolní země“ s 11 obcemi.[66]

Vlajka (modrý pruh nahoře, červený dole) a znak země.[67]

Poloha země mezi Švýcarskem (kantony Sankt Gallen a Graubünden) a Rakouskem (spolková země Voralberg).[68]

[65] Portal Liechteinstein. Wikipedia. https://en.m.wikipedia.org/wiki/Portal:Liechtenstein
[66] Geografia del Liechtenstein. Wikipedia. https://it.wikipedia.org/wiki/Geografia_del_Liechtenstein
[67] Liechteinstein. /Pinterest.com. https://cz.pinterest.com/12heharro/liechtenstein/
[68] JANSEN, Geir, E., Swiss Army 'Invaded' Neighbour by Mistake. Bits of News, 4. III. 2007. http://www.bitsofnews.com/images/graphics/liechtensteinmap1.gif

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

„Turistická mapa“ Lichtenštejnska.[69]

Další podrobnější pohled na tuto zemi.[70]

Minizemě optikou průvodcovské série Lonely Planet.[71]

The first order civil divisions of Liechtenstein. Here we see an example of fragmentation of administrative districts within a very small country. Note the numerous exclaves and the oddly shaped *gemeinden*. Something other than administrative convenience must account for them.

Lichtenštejnsko je nejen příkladem změti vzájemných exkláv a enkláv mezi jednotlivými obcemi[72], které ho konstituují, ale patrně i nejmenší zemí světa, která vytváří "*second order civil division*" (tedy mezičlánek mezi obcemi a centrem), se správními středisky Vaduz a Schellengerg.[73]

[69] Liechtenstein Tourist Map. Mappery.com. http://mappery.com/maps/liechtenstein-tourist-map-2.gif.
[70] Liechtenstein Topographic Map. Wikimedia. http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/archive/e/e8/20090721090523!liechtenstein_topographic_map-de_version_tschubby.png.
[71] SIMONIS, Damien; JOHNSTONE, Sarah; JACKSON, Lorne. Lonely Planet, Switzerland, Lonely Planet, místo vydání neuvedeno, 2003, ISBN 9781741047851, s. 313.
[72] Například Vaduz se skládá ze 7 a Schaan z 5 oddělených částí.
[73] GLASSNER, Martin, Ira. Political Geography, John Willey & Sons Inc., New York 1993, s. 144.
Podobné mapy viz: Wikimedia: Karte Gemeinden Liechtenstein.
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a4/karte_gemeinden_liechtenstein.png
Wikimedia: Karte Gemeinden in Liechtenstein 2007.
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/1f/karte_gemeinden_in_liechtenstein_2007.png
Fürstentum Liechtenstein: Liechtensteiner Gemeinden 2010.
http://www.llv.li/b-llv-as-karte_liechtensteiner_gemeinden_2010

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Poměrně komplexní pohled na Lichtenštejnsko, s přesahem do sousedních zemí.[74]

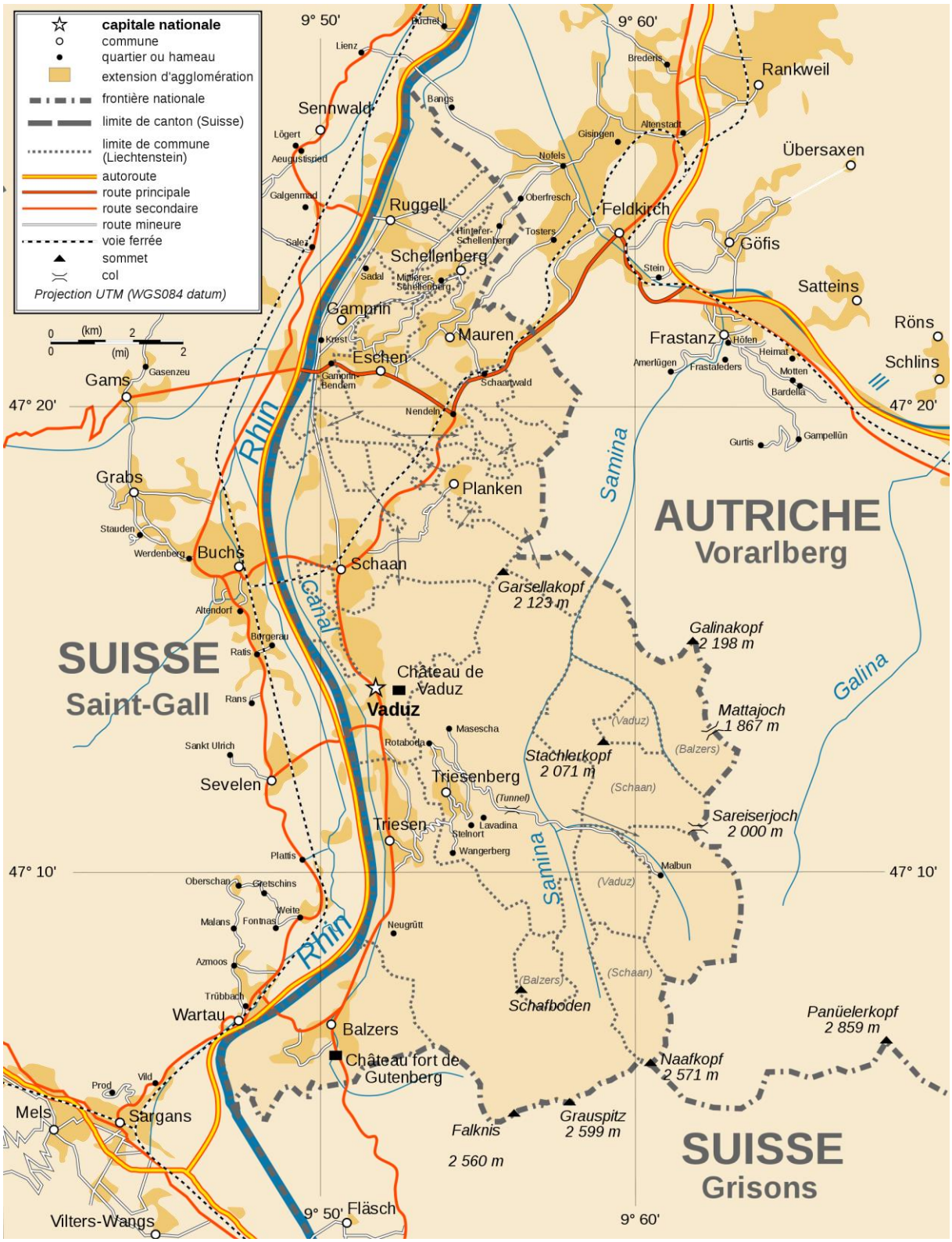

[74] Liechteinstein Administrative Map. Wikimedia Commons. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Liechtenstein_administrative_map-fr.svg

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Detailní dopravní mapa, kde je znázorněna integrace železnice, mezistátní rychlodráhy „FLACH“ (Fürstentum Liechteinstein – Austria – Schweiz) a autobusových linek.[75]

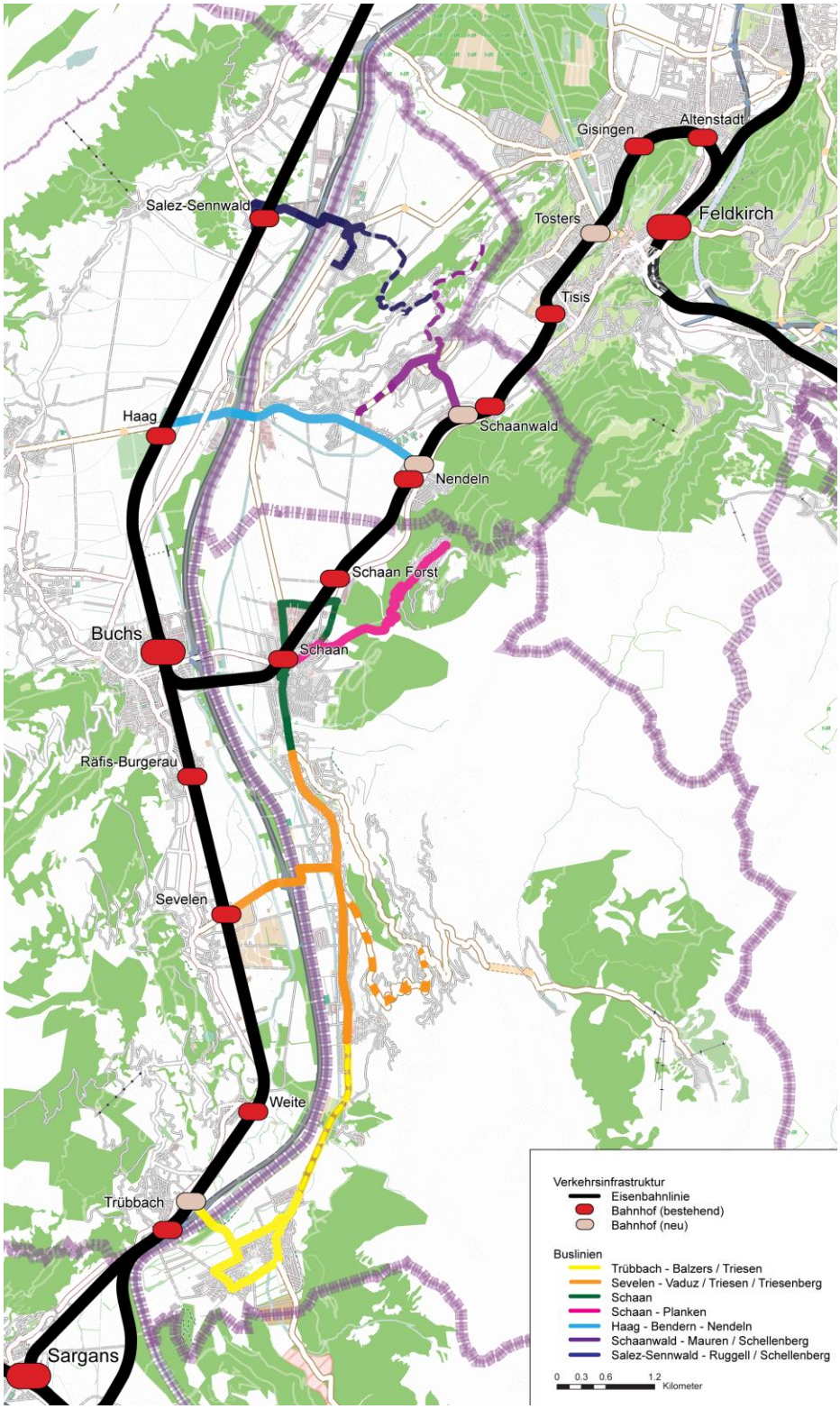

[75] S-Bahn FLACH. Wikimedia Commons.
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d5/S-BahnFLACH_Bus.png

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Další možné mapové pohledy na tuto zemičku.[76]

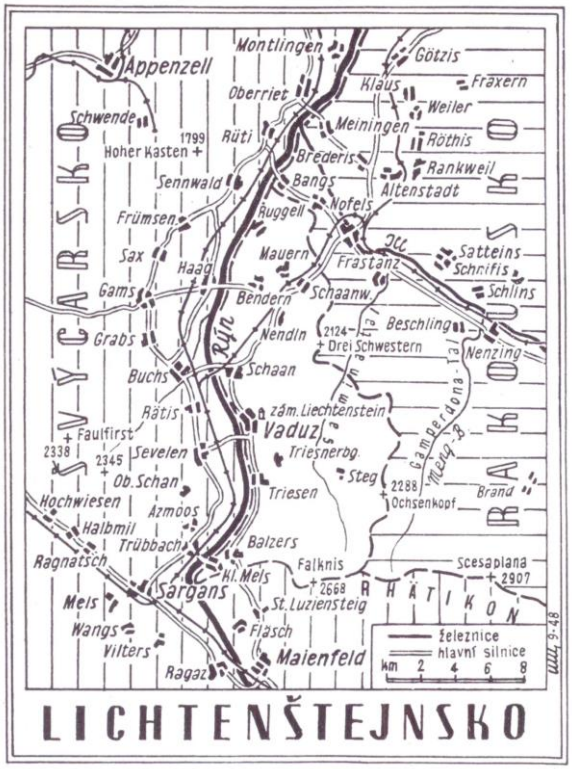

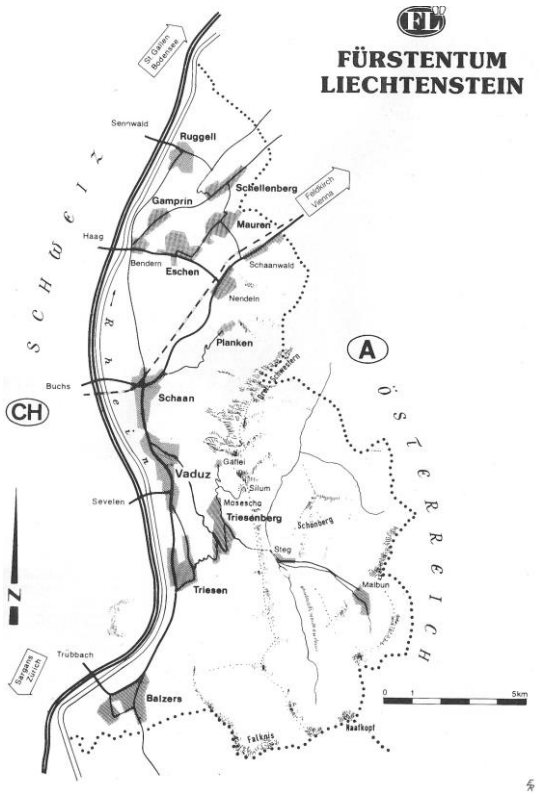

Několika málo ulic, tvořících hlavní město Vaduz (mapa a snímek).[77]

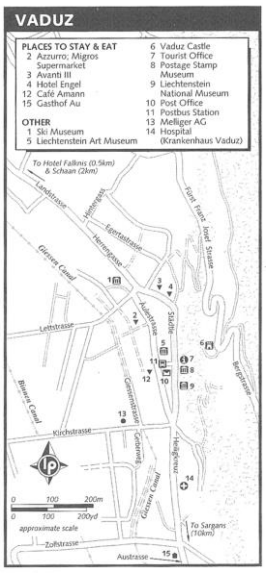

[76] Knížectví Lichtenštejnské. Zeměpisný magazín, vol. 4, 1948 – 1949, s. 222.
COOPER-SCHÄDLER, Margot, Theres. Ferienhandbuch für das Fürstentum Liechtenstein, Liechtensteinische Fremdenverkehrs-zentrale, Vaduz 1993, bez ISBN, s. 43.

[77] SIMONIS, Damien; JOHNSTONE, Sarah; JACKSON, Lorne. Lonely Planet, Switzerland, Lonely Planet, místo vydání neuvedeno, 2003, ISBN 9781741047851, s. 315.
Vaduz Liechtenstein. 2011. http://euclid.nmu.edu/~jophilli/vaduz.htm

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Členská základna Svazu hasičských sborů Lichtenštejnska
(Vereinigung der Liechtensteinischen Betriebsfeuerwehren), založeného roku 1972.

Dobrovolný hasičský sbor Balzers (Freiwillige Feuerwehr Balzers, 1922)[78]

Dobrovolný hasičský sbor Eschen (Freiwillige Feuerwehr Eschen, 1867)[79]

Dobrovolný hasičský sbor Gamprin (Freiwillige Feuerwehr Gamprin, 1886)[80]

Dobrovolný hasičský sbor Mauren (Freiwillige Feuerwehr Mauren, 1871)

Dobrovolný hasičský sbor Planken (Freiwillige Feuerwehr Planken, 1962)

Dobrovolný hasičský sbor Ruggell (Freiwillige Feuerwehr Ruggell, 1881)[81]

Dobrovolný hasičský sbor Schaan (Freiwillige Feuerwehr Schaan, 1879)[82]

Dobrovolný hasičský sbor Schellenberg (Freiwillige Feuerwehr Schellenberg, 1885)[83]

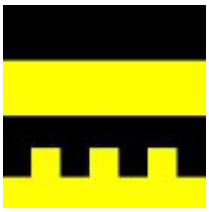

Dobrovolný hasičský sbor Triesen (Freiwillige Feuerwehr Triesen, 1901)[84]

Dobrovolný hasičský sbor Triesenberg (Freiwillige Feuerwehr Triesenberg, 1921)[85]

Dobrovolný hasičský sbor Vaduz (Freiwillige Feuerwehr Vaduz, 1896)[86]

[78] Freiwillige Feuerwehr Balzers. http://balzers.feuerwehr.li
[79] Freiwillige Feuerwehr Eschen. http://www.ffe.li
[80] Freiwillige Feuerwehr Eschen. http://www.ffg.li
[81] Freiwillige Feuerwehr Ruggell. http://www.feuerwehr-ruggell.li
[82] Freiwillige Feuerwehr Schaan. http://www.feuerwehr-schaan.li
[83] Freiwillige Feuerwehr Schellenberg. http://www.feuerwehr-schellenberg.li
[84] Freiwillige Feuerwehr Triesen. http://www.feuerwehr-triesen.li
[85] Freiwillige Feuerwehr Triesenberg. http://www.feuerwehr-tbg.li
[86] Freiwillige Feuerwehr Vaduz. http://www.feuerwehr-vaduz.li

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Logo policejního sboru Lichtenštejnska a uniformy jeho příslušníků.[87]

Sicher. Ihre Landespolizei

LANDESPOLIZEI
FÜRSTENTUM LIECHTENSTEIN

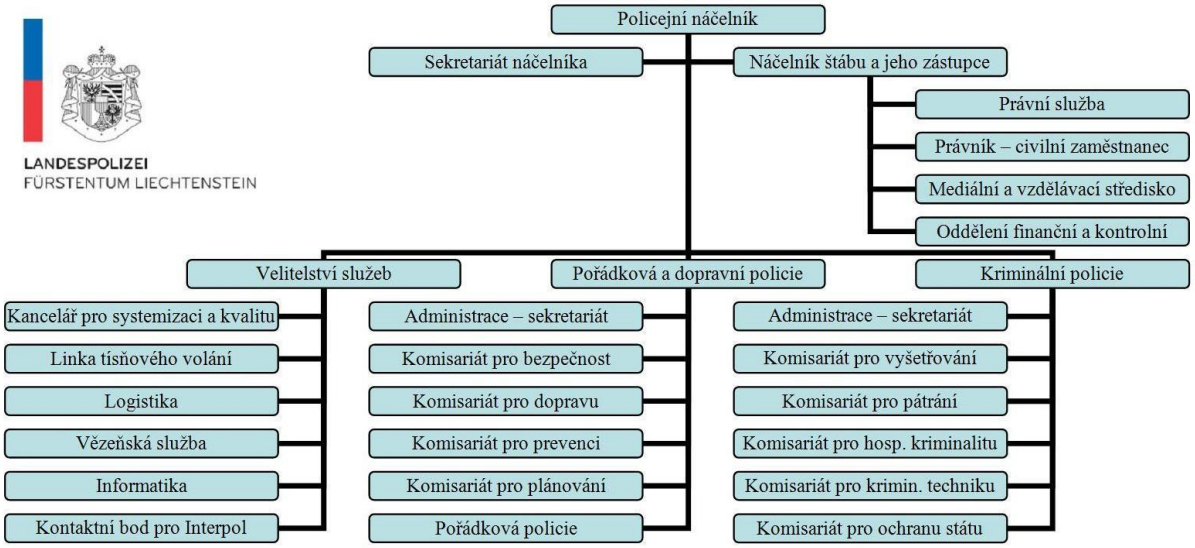

[87] Landespolizei Liechtenstein. http://www.landespolizei.li (z této stránky pocházejí i další použité ilustrace).

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Design policejních vozidel v Lichtenštejnsku[88]. Ostrahu státních hranic země zabezpečuje Švýcarsko, respektive jeho Hraniční stráž (*Schweizer Grenzwache*[89]).

Integrální součástí internetové stránky policejního sboru jsou i odkazy na medailonky některých jeho členů.

Urs Nipp, bubeník

Peter Reichl, lyžař

Michael Gätzi, trumpetista

Hans Mündle, řidič kočáru

Günter Marte, zápasník

Alexandra Schädler, umělkyně

[88] WITTICH, Marcel. Dieser Land Rover mit dem Kennzeichen FL-4069 fährt für die Gemeindepolizei Schaan. Fürstentum Liechtenstein Fotos. 9. X. 2015. http://nahundfernverkehr.startbilder.de/name/galerie/kategorie/fahrzeuge-pkw-lkw~polizei~fuerstentum-liechtenstein.html

[89] Definitiv nur eine Vorlage zur Personenfreizügigkeit. Neue Züricher Zeitung, 12. VI. 2008. http://www.nzz.ch/nachrichten/politik/schweiz/personenfreizuegigkeit_1.757181.html

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Momentky z historie sboru: 30. léta (vlevo) a 50. léta (vpravo) XX. století.[90]

Pokud v rámci Vaduzu špatně zaparkujete, dostane se vám namísto pokuty nejprve zdvořilého napomenutí a navigace k parkovišti (archiv autora).[91]

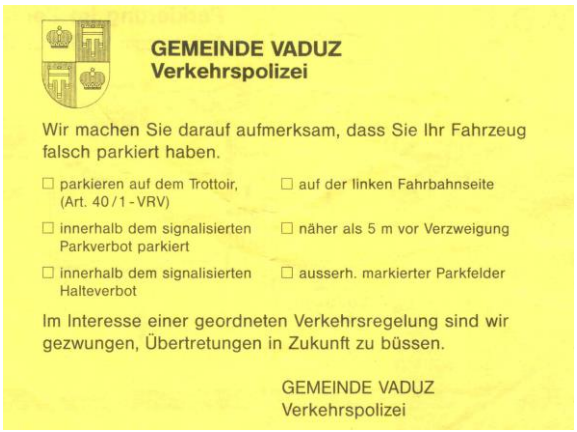

Pohled do prostor policejního muzea do Vaduzu.[92]

[90] Geschichte. Landespolizei Liechtenstein.
http://www.landespolizei.li/%c3%9cberuns/Geschichte.aspx
[91] Archiv Oldřicha Krulíka.
[92] Polizeimuseum. Landespolizei Liechtenstein.
http://www.landespolizei.li/%c3%9cberuns/Polizeimuseum.aspx

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Vizuál kampaní „Vloupání: u mě ne!“ (Einbruch: nicht bei mir!) a „Jízda naslepo“ (Blindflug).[93]

Další kampaně: „Policejní rádce“, „Drogy – Ne, děkuji!“ a „Bezpečí ve starším věku“.[94]

[93] Broschüren. Landespolizei Liechtenstein.
http://www.landespolizei.li/Pr%C3%A4vention/Brosch%C3%BCren.aspx
Kampagne: „Blindflug“. Landespolizei Liechtenstein.
http://www.landespolizei.li/News/Newsdetail.aspx?shmid=392&shact=260008&shmiid=MF6hPbu0r44__eql__
[94] Broschüren. Landespolizei Liechtenstein.
http://www.landespolizei.li/Pr%C3%A4vention/Brosch%C3%BCren.aspx
Für sie im Einstatz. Yumpu.de.
https://www.yumpu.com/de/document/view/8066457/fur-sie-im-einsatz-landespolizei-liechtenstein

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

„Poslední voják Lichtenštejnska“ (vlevo[95]), starší policejní uniformy z 80. let XX. století (vpravo)[96] a skupina pomocných policistů (plnících určité úkoly vojenské povahy – zde foto zřejmě ze 40. let XX. století – dole[97]).

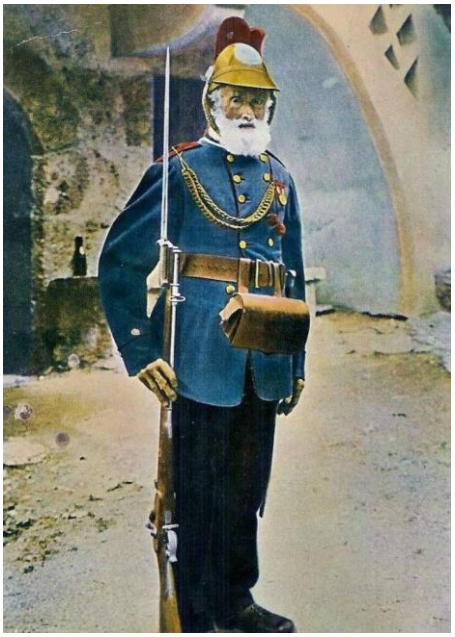

[95] Liechtenstein's Last Soldier. Serving.com. http://i62.servimg.com/u/f62/12/22/09/10/107_0010.jpg
[96] Landespolizei Liechtenstein. Homepage of World Economic Forum Police Patches. http://www.rhothor.de/lapo1.htm
[97] Hilfspolizei. Homepage of World Economic Forum Police Patches. http://www.rhothor.de/hipo.htm

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Obecní policisté – zaměstnanci obce – používají odlišný design stejnokrojů (nebo chodí v civilním oblečení). Nátěr jejich vozidel se však „státní“ policii podobá.[98]

Kampaně, týkající se potenciálu informační kriminality, jsou jak domácí provenience (například kampaň Úřadu pro sociální služby „Hovořte s mládeží o nových médiích“[99]), tak se jedná o záležitosti převztaté od kolegů ze Švýcarska.[100]

[98] Gemeindepolizei Triesen. Gemeinde Triesen. http://www.triesen.li/content.aspx?auswahl=4188&mid=4188.
[99] Gateaway – Mit Jugendlichen über Neue Medien reden. Landespolizei Liechtenstein. http://www.landespolizei.li/portals/6/docs/pdf-files/gateway%20über%20medien%20reden%20li.pdf
[100] Kinder sensibilisieren. Schweizerische Kriminalprävention. http://www.safersurfing.ch
Meldungen über dubiose Internetinhalte. Cybercrime.ch. http://www.cybercrime.ch
Kinderschutz Schweiz. http://www.kinderschutz.ch

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Hasičský dorost v této zemi (*Jugendfeuerwehr Lichtenstein*) je sice nepočetný, ale o to odhodlanější.[101] Znak „dospělého“ hasičského svazu viz vpravo[102].

Dobrovolní pomocníci policie při výcviku.[103]

[101] Jugendfeuerwehr Lichtenstein. http://jf-lichtenstein.de/
[102] Unsere Feuerwehren heute. Liechtensteinische Landesverwaltung. http://www.abs.llv.li
[103] Hilfspolizei. . Homepage of World Economic Forum Police Patches. http://www.rhothor.de/hipo.htm

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz

Ilustrace k tématu zásahové jednotky.[104]

[104] Interventionseinheit. Homepage of World Economic Forum Police Patches. http://www.rhothor.de/ive.htm

Vydává: Ochrana a bezpečnost o. s., IČ: 22746986
Lamačova 825/11, 152 00 Praha 5, http://ochab.ezin.cz, ochab@email.cz